

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 peti vrst A Din 2, do 100 vrst A Din 2.50, od 100 do 300 vrst A Din 3, večji inserati peti vrst Din 4.—, Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 14.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocanova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101, SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Visoka gosta iz Moskve v Sofiji

Generalni tajnik ruskega zunanjega ministrstva in predsednik ruske delegacije v dunavski komisiji Soboljev ter ameriški veleposlanik v Moskvi Steinhard v avdienci pri kralju Borisu in predsedniku vlade Filovu

SOFIJA, 26. nov. s. (Ass. Press). Veliko pozornost sta vzbudili včeraj tu dve avdienci pri kralju Borisu. Kralja je posetil najprej predsednik ruske delegacije v dunavski komisiji in generalni tajnik ruskega zunanjega ministrstva Soboljev. Nato pa je posetil kralja še ameriški veleposlanik v Moskvi Steinhard. Oba gosta iz Moskve je poprej sprejel predsednik bolgarske vlade dr. Filov. Soboljeva je spremljal h kralju in ministrskemu predsedniku ruski poslanik v Sofiji.

V tukajšnjih diplomatskih krogih izražajo mnenje, da sta oba obiska v zvezi s stališčem Bolgarije do razvoja dogodkov na Balkanu. Zdi se tudi, da potrjujejo domneve o ruski intervenciji v Bolgariji, naj bi Bolgarija še nadalje ostala strogo nevtralna v sedanjem konfliktu.

V zvezi s tem je še posebno važna izjava, ki jo je po svoji avdienci pri kralju Borisu podal ameriški veleposlanik Steinhard, ki je dejal, da mu je bilo na mero-dajnem mestu sporočeno, da hoče Bolgarija ostati izven sedanje vojne. Bolgarija ni voljna zaplesti se v sedanje vojaške operacije proti Grčiji, obenem pa tudi nima namena, da bi pristopila k berlinskemu paktu.

Ruski interesi na Balkanu

Zanimiva izvajanja bolgarskega lista o stališču Turčije v zvezi s politiko Moskve

SOFIJA, 26. nov. e. V političnih krogih posvečajo stališču Turčije posebno pozornost. Prevladuje mnenje, da bo Turčija svoje stališče prilagodila stališču Rusije, ki ni nezanimiva na tem, kar se dogaja v južni Evropi in na Bliznjem vzhodu. List »Sofija« razpravlja sredi v uvodniku o odnosih Turčije do Anglije ter píše, da se zadnje dni jasno vidi prizadevanje Turčije, da pripomore do čim večjega izboljšanja odnosov med Anglijo in Rusijo. Rusija ne more dovoliti, da bi njena črna mornarica ostala zaprta, a prav tako ne more dovoliti, da bi se kakršna koli vojna mornarica pojavila v črnomoških vodih.

Rusija je istočasno proti razširjenju vojne na Balkanu ter sploh na jugovzhodu in na Bliznjem vzhodu. To mora upoštevati Turčija, a prvi tako morajo to upoštevati tudi vse ostale zainteresirane velesile. Opredeljuje Turčije je sedaj na dnevnem redu, zaključuje list svoja izvajanja, a Rusija je v največji meri zainteresirana na dogodkih ob svojih mejah.

Turško stališče nespremenjeno

Carigrad, 26. nov. e. V Ankari ni bilo nobenega važnejšega novega momenta z izjemo enournega razgovora nemškega veleposlanika z zunanjim ministrom Saradzoglom.

V turških političnih krogih še vedno komentirajo povratek Papena in njegovo mislo, kategorično pa poudarjajo, da mislja Papena ne more roditi onega uspeha, ki ga pričakujejo v inozemstvu, najmanj pa more biti ta misija v kakšni ultimativni zahtevi do Turčije. Razgovori se bodo nadaljevali v ožariju strpnosti, toda rezultati teh razgovorov ne morejo predstavljati nikakega grožnja.

V vladnih krogih so sredi zatrevanja, da je Papen prinesel ponudbo Nemčije z gotovimi jamstvi pod pogojem, da ostane Turčija nevtralna do vseh evropskih in azijskih držav in glede vseh dogodkov, ki bi se kjerkoli odigrali. To so samo predlogi, poudarjajo v vladnih krogih, kar pa se ne pomeni, da bi bilo zaradi teh predlogov pričakovati kakšen preokret v političnem

razvoju. Vsi turški listi ponovno naglašajo, da je osnovni pogoj vsakih razgovorov absolutno priznavanje polne neodvisnosti Turčije.

Carigrad, 26. nov. AA. (Stefani) Demanti, ki ga je v Papen podal v zvezi z novicami, češ da je turški vladni izročil noto in da je podal neko izjavo o razmerju med Turčijo in Rusijo in pa bolgarsko pojasnilo, ki pravi, da bodo poslali domov nekaj vpoklicanih letnikov — vse to je izzvalo olajšanje v turškem javnem mnenju.

Carigrad, 26. nov. AA. (DNE). Poveljnik področja, v katerem je bilo proglašeno obsedno stanje, Ali Liza je prispel včeraj dopoldne s svojim štabom v Carigrad.

Berlin o zadnjem ruskem demantiju

Berlin, 26. novembra. e. Glede na demanti ruske agencije »Tass«, s katerim je zanikano poročilo nemškega tiska da bi Madžarska pristopila k trojnemu paktu s pristankom Moskve, pravijo v Berlinu, da ta demanti v ničemer ne zadeva nemške službene politike, ker se nanaša na besedilo, ki ga objavila ameriška agencija »United Press«, in katero je slabo citirano po »Hamburger Fremdenblatt«, v katerem se ne govori ničesar o Madžarski. Zaradi tega poudarjajo službeni krogi v Berlinu, da sovjetski demanti zadeva izključno samo nepravilno poročevanje agencije »United Press« in nikakor ne nemško službeno politiko.

Egipt na strani Anglije

Kairo, 26. nov. s. (Reuter). Novi egiptski ministrski predsednik Hussein Siri paša je podal sredi pred egiptskim senatom poročilo o svoji zunanji politiki. Dejal je, da bo nadaljeval isto politiko kakor njegov prednik. Ta politika je bila označena že v prestolnem govoru kralja Faruka in pomeni: Cuvanje varnosti in integritete Egipta ter lojalno izpolnjevanje pogodbe z Anglijo.

Bolgarski obisk neaktualen

V Berlinu smatrajo, da kljub odgoditvi vprašanje bolgarskega pristopa k trojnemu paktu še ni dokončno rešeno

Berlin, 26. nov. e. V Berlinu objavljajo, da je s priključitvijo Slovaške zaključena prva etapa diplomatske akcije za pristop drugih evropskih držav h kombinaciji treh velesil. To je bilo sredi potrjeno novinarjem tudi z uradne nemške strani.

Potovanje bolgarskih državnikov v Berlin smatrajo za neaktualno. Kljub temu pa je odgoditev pristopa Bolgarije k trojnemu paktu izzvala tudi v berlinskih krogih veliko pozornost. Mnogo se komentirajo razlogi te odgoditve. Tudi iz držanja nemških uradnih krogov se vidi, da jim ni ničesar znano, da bi bil sploh nameravan kak novi obisk bolgarskih državnikov v Berlinu.

Vse kaže na to, da je na stališče Bolgarije vplival odločen nastop Turčije, zlasti pa objava obsednega stanja v evropskem ozemlju Turčije. V nemških merodajnih krogih te verzije zanikajo, zdi se pa, da vprašanje pristopa Bolgarije k trojnemu paktu še ni končnovaljavno odstavljeno z dnevnega reda. Gotovi znaki potrjujejo, da je diplomatska akcija držav osi še vedno usmerjena v tem pravcu, kar zlasti potrjuje potovanje bolgarskega poslanika v Berlinu Draganova v Sofijo, kamor je vsakakor odpotoval v važnejši misli.

New York, 26. nov. s. (Reuter). Po Reuterjevih informacijah sta bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov res nameravala potovati v Berlin. Še v soboto so v bolgarskem zunanjem ministrstvu pripravljali vse za potovanje zunanjega ministra.

Italijanske informacije

Rim, 26. nov. p. V zvezi z uradnim sporočilom DNE, v katerem se demantirajo vesti o skorajšnjem potovanju bolgarskih državnikov v Berlin, piše turinska »Stampa«, da želi Bolgarija ostati v miru in da je enako, kakor druge države odločene upreti se vsakemu izživljanju. Enako želi tudi Rim in Berlin, da bi mogla Bolgarija v miru nadaljevati svoje delo in vsa bolgarska politična aktivnost je v skladu s to željo.

Brez vsake osnove so vesti, da bosta predsednik vlade Filov in zunanji minister Popov potovala v Nemčijo in tam sklenila nov sporazum. Sprito nedavnega sestanka kralja Borisa s kancelarjem Hitlerjem in razgovorom, ki jih je imel ob tej priliki bolgarski zunanji minister Popov z nemškim zunanjim ministrom Ribbentropom, tudi ni prav nikakega razloga za nov obisk bolgarskih državnikov v Berlinu.

Ameriški komentar

Boston, 26. nov. s. »Christian Science Monitor« komentira ugibanja o stališču

Bolgarije, zlasti v zvezi s poročili o pristopu Bolgarije k berlinski pogodbi in včeraj objavljenimi demantiji teh vesti.

List pravi, da Nemčija najbrž pripravljajo vojaško akcijo preko Dardanel proti Suez. Diplomatska ofenziva naj bi otvorila to pot. Zaradi tega si je nemška diplomacija prizadevala, da pristopi Bolgarija k berlinski pogodbi, kar bi omogočilo, da bi nemške čete v primeru potrebe korakale preko bolgarskega ozemlja proti Dardanelam.

List misli, da se je proti tem načrtom v ozadju nenadoma pojavila Rusija, ki smatra tako Turčijo kakor Bolgarijo kot

prva branika svojih interesov ob Črnem morju ter zato želi, da se ne ena ne druga po možnosti ne bi zapletle v vojno. Po mnenju lista je Rusija z diplomatsko akcijo preprečila pristop Bolgarije k berlinskemu paktu, toda na tak način, da pri tem ni prišla v Nemčijo v konflikt.

Povratek nemškega poslanika v Sofijo

Sofija, 26. nov. s. (Ass. Press). Nemški poslanik pri bolgarski vladi von Richthofen, ki se je mudil teden dni v Berlinu, se je sredi vrniti v Sofijo.

Napredovanje grških čet v Albaniji

Po zadnjem grškem vojnem poročilu so zasedli Grki nove postojanke. Prodor grške vojske v srednjem predelu fronte v Pindskem pogorju

Atene, 26. nov. s. (Atenska tel. ag.). Grški generalni štab je objavil ponoči naslednje 30 vojno poročilo:

Nasle čete v Albaniji nadalje napredujejo in so zasedle nekaj novih postojank. Italijanska letala so bombardirala več mest vasi v notranosti Grčije. Pri tem ni bil zadet noben vojaški objekt.

Atene, 26. nov. AA. (Reuter). Objavljeno je bilo uradno poročilo, ki pravi, da vojaški strokovnjaki potrjujejo poročila o splošnem napredovanju grških čet in o novih strateških izvajanjih, ki so v teku.

Podrobnosti o položaju na bojišču

Atene, 26. nov. s. (Reuter). K današnjemu kratkemu grškemu vojnemu poročilu javljajo novinarske agencije nekaj več podrobnosti o položaju na bojišču.

Predvsem poročajo s severovzhodnega dela fronte, da pošiljajo Grki po cesti iz Korice v Podgradec nova ojačenja, ki naj okrepijo sedanjo grško posadko v mestu. Grško napredovanje v tej smeri je ovirano zaradi dejstva, da velike množine zapuščenega italijanskega vojaškega materiala otežujejo promet na cestah.

Najvažnejši dogodek včerajšnjega dne na bojišču je bil prodor grške vojske v srednjem sektorju fronte v Pindskem pogorju. Tu so na desnem krilu južno-ahadnega dela bojišča grške čete, ki so napredovale preko Leskovika, napravile nato zaokret proti levi ter so se sedaj nevarno približale Argirokastru, ki ga resno ogrožajo.

S skrajnega zapadnega sektorja bojišča poroča British United Press, da so grške čete že prodrele do cestnega križišča kjer se cepijo poti v Argirokastron in Santi Quaranto. Trije manjši oddelki italijanske vojske so pri tem prišli v nevarnost, da bi bili odrezani od zaledja. Poročila, ki so se razširila sredi, češ da so grški oddelki že vkorakali v Argirokastron, grški uradni krogi zanikujejo kot netočna. Prvi grški oddelki so od Argirokastra še vedno oddaljeni nekaj kilometrov.

Atene, 26. nov. s. (Ass. Press). Zastopnik grške vlade je izjavil sredi glade položaja na grško-albanskem bojišču, da je položaj za Grke na vsej fronti od severa do juga zelo zadovoljiv. Italijani se povsod umikajo. Grške prednje straže so prodrele z operacijami na zapadnem sektorju fronte.

Italijani bombardirali Krf in druge kraje

Atene, 26. nov. s. (Atenska tel. ag.). Grško notranje ministrstvo javlja, da so italijanska letala včeraj ponovno bombardirala Krf. Napadeni so bili več vasi na otoku, kakor tudi mesto Krf. Napadi so se ponavljali devet ur. Prav tako so bili izvedeni napadi na otok Kefalonija. Vsi ti napadi so povzročili malo škode in le malo žrtev.

Atene, 26. nov. s. (Reuter). Italijanska letala so včeraj bombardirala tudi mesto Arta v Epiru. Povzročena škoda ni velika.

Angleški letalski napadi v Albaniji

Atene, 26. nov. s. (Reuter). Poveljstvo angleškega letalstva v Grčiji javlja v svojem sinočnjem komunikatu.

Angleški bombniki so izveli večji napad na vojaška skadišča in italijanske vojaške transporte pri Tepeleni ob reki Vojusi.

Druge skupina angleških letal je bombardirala tri italijanske vojaške transporte. Napadeni so bili tovorni avtomobili in vozovi, ki so jih vlekle mule. Ti transporti

so očitno hoteli priti na pomoč italijanskemu četam severno od Korice. Angleški bombni napad je povzročil med italijanskimi transporti popolno zmedo. Več vozil se pričelo greti in nekaj avtomobilov se je prevrnilo.

Vsa angleška letala so se vrnila z vseh teh poletov.

O napadu, ki so ga angleški bombniki izvedli v nedeljo na Drač, javljajo da je bila to ena dosele najuspešnejših letalskih operacij v Albaniji. Bomba so padle med doko in ladje Salva b m b je zadela direktno med ladje tako da se je ena izmed ladij prav dvignila iz vode. Dve italijanski lovski letali sta se zapletli z angleškimi bombniki v borbo. Po kratki borbi pa so angleška letala napad odbila.

Mobilizacija vseh Albancev

Atene, 26. nov. s. (Reuter). Po tukajšnjih informacijah so Italijani v Albaniji odredili mobilizacijo vseh Albancev od 18 do 50 leta starosti. Zelo mnogo Albancev pa se pozivom vojaških oblasti ni odzvalo ter so zbežali deloma v gorovje deloma pa tudi preko meje Begunci, ki prihaja iz Albanije pripovedujejo da italijanska vojska rekvirira živila tudi med albanskim prebivalstvom. Italijanski vojni u etniki poročajo da so bili polnih 15 dni v frontnih položajih ne da bi bili izmenjani.

Italijani o svojih in sovražnih vojnih poročilih

Rim, 26. nov. AA. (Stefani). Medtem ko se v poročilih vrhovnega poveljstva italijanske vojske stalno navajajo absolutno resnična dejstva, se v grških poročilih in v glasilih angleško grške propagande še dalje objavljajo pretrane in netočne izmislicine. Tako trdi angleška propaganda, da so bili Italijani nekoliko naivni in da so zapustili Grkom orožje, municijo in vojni material pri svojem umiku na postojanke, ki jim bodo omogočile boljše pregrupiranje sil in sredstev za protiofenzivo. V resnici so morali Grki naleteti edino na kole za hodečo žico. Sicer pa zadostuje, če primerjamo astronomske številke grških in angleških poročil, in že se lahko vidi, da ta poročila nikdar niso resnična, kar tudi dokazuje, da so vse te vesti plod njihove domišljije.

Tudi kar se tiče vojnih ujetnikov, enako pretiravajo. Židovski dopisnik nekega ameriškega lista je sporočil »New York Times«, da so Grki na odseku Korice ujeli 58.000 Italijanov. Drugo poročilo, ki je

zbudilo mnogo veselja pri Angležih, Grkih in Židih na vsem svetu, se nanaša na italijanske tanke. Po njem je na stotine italijanskih tankov zbežalo na jugoslovensko ozemlje. Ta izmislica, v kateri ni resnična niti ena sama beseda, se najodločneje zanika.

Letalske akcije v Sredozemlju

Kairo, 26. nov. s. (Reuter). Sinočni komunikat poveljstva angleškega letalstva na Bliznjem vzhodu javlja med drugim:

V nedeljo so izvedla angleška letala nov napad na Drač. Napad je bil uspešno zaključen kljub močnemu protiletalskemu ognju. Neka 10.000 tonska ladja v pristanišču je bila direktno zadeta od bomb, na drugi manjši ladji pa je bil povzročen požar. Salva bomb je padla 50 m od glavnega pomola. Eno angleško letalo je bilo pri tem napadu izpuščeno.

V Libiji so angleška letala napadla Derno, Tobruk, Bardia in Apolonijo. Bombardirane so bile vojašnice in drugi vojaški objekti. V letalski bitki nad Apolonijo je bilo eno italijansko lovsko letalo poškodovano.

V vzhodni Afriki so vrgla angleška letala več bomb na ladje v pristanišču As-sabu.

Južnoafriška letala so izvedla nad vojnim področjem obsežne izvidniške polete in so zbrala važne informacije.

Angleške fotografije napada v Tarantu

London, 26. nov. s. (Reuter). Današnji angleški listi objavljajo fotografije, ki kažejo uspeh napada angleških bombnikov na italijanske vojne ladje pred Tarantom. Te fotografije so posneli angleški letalci na ponovnih izvidniških poletih po napadu.

Iz slik je razvidno, da so bile nedvomno tri italijanske oklopnice pri napadu poškodovane. Prav tako sta bili verjetno poškodovani dve italijanski križarki. Tri slike kažejo vse tri poškodovane italijanske oklopnice, eno tipa Littorio, dve pa tipa Cavour.

Pred napadom je bilo v tarantskem pristanišču 6 italijanskih oklopnih, 10 križark, 27 rušilcev, mnogo torpedov, podmornic in drugih ladij. Po napadu pa so tri oklopnice v spremstvu osem križark in 9 rušilcev odplule iz Taranta.

Kritičen položaj med Japonsko in Ameriko

utegne po imenovanju novega japonskega poslanika v Washingtonu popustiti, pravijo v Tokiu

Tokio, 26. nov. s. (Ass. Press). Za novega japonskega veleposlanika v Washingtonu je imenovan bivši zunanji minister admiral Nomura. Novinarjem je podal admiral izjavo, kako si zamišlja svojo nalogo veleposlanika v Washingtonu. Dejal je, da bo vodil politiko srednje linije, ter da ne bo niti preveč agresiven, niti preveč defenziven. Stori bo vse, za izboljšanje ameriško japonskih odnosov, upa pa, da bo v tem stremljenju našel odmeva tudi na ameriški strani.

Tokio, 26. nov. AA. (DNE). Dejstvu, da je bil imenovan Nomura za novega japonskega veleposlanika, pripišujejo v Tokiu

velik pomen, ker pričakujejo, da bo to imenovanje privedlo do popuščanja napetosti v odnosih med Japonsko in Ameriko. Tako pravi agencija Domei. Uradno bodo imenovanje novega veleposlanika objavili v prihodnjih dneh.

V zvezi s tem se zaradi kritičnega položaja odnosov med Japonsko in Ameriko poudarja, da bi bilo nujno imenovati za japonskega veleposlanika v Washingtonu močno ugledno ter vplivno osebnost. Zato je vlada v Tokiu imenovala in izbrala Nomura namesto dosedanjega veleposlanika Horinušija.

Lord Lothian pri predsedniku Rooseveltu

Po avdienci je izjavil angleški veleposlanik, da potrebuje Anglija prihodnje leto ladje, letala, municijo, pa tudi finančno podporo

Washington, 26. nov. s. (Ass. Press). Predsednik Roosevelt je sprejel sinoči v daljši avdienci angleškega veleposlanika lorda Lothiana, ki se je šel pred nekaj dnevi vrniti iz Anglije.

Po avdienci je izjavil lord Lothian novinarjem, da z Rooseveltom sploh ni govoril o finančnih vprašanjih. Dejal je, da je hotel Roosevelt od njega dobiti poročilo o sedanjem položaju v Angliji in o posledicah bombnih napadov na Anglijo. Lord Lothian je dejal, da je podal Rooseveltu optimistično sliko o položaju v Angliji.

Dalje je dejal lord Lothian novinarjem, da ni razpravljal s predsednikom Rooseveltom o nobenem posebnem vprašanju in da mu ni dal Roosevelt nobenih obljub kakršnekoli vrste. Glede pomoči Angliji je pripomnil lord Lothian, da je Angliji res potrebna vsa pomoč. Dodal je, da je že v izjavi po vrnitvi iz Anglije povedal, da bodo Angliji leta 1941. stavljeni štirje glavni problemi: potrebovala bo ladje, letala, municijo in finančno podporo.

Hullova izjava

Washington, 26. nov. (Reuter). Ameriški zunanji minister Hull je izjavil včeraj novinarjem, da bosta vprašanje ameriške finančne pomoči Angliji morala najprej preučiti kongres in vlada z naslednjega stališča, preden bodo sprejeti podrobni sklepi. Hull je dejal, da sicer ni mogoče dati nobene izjave in tudi se ne ve, če bo treba za tako pomoč revidirati najprej Johnsonov zakon, ki prepoveduje kredite vsem vojujočim se državam.

Vprašanje oporišč v Argentini

Buenos Aires, 26. nov. AA. (DNB) Na podlagi poročila državnega podčelnika v zunanjem ministrstvu poročila list »Critica«, da vlada ni poslala v Washington nobenega protesta in nobene note Argentine o vprašanju oporišč.

Anglija je za Ameriko prva obrambna črta

New York, 26. nov. s. (Ass. Press). Na kongresu ameriške delavske federacije v New Orleansu je govoril včeraj tudi predsednik angleških strokovnih organizacij sir Walter Citrine. Dejal je, da bo Anglija nadaljevala vojno z Nemčijo do zmage. Da se odstani nemške grožnje, pa so potrebni skrajni napori delavstva, tako v Ev-

ropi, kakor tudi v Ameriki. Ameriško delavstvo lahko s pospešenjem svoje proizvodnje brez vsakega strela zagotovi Angliji zmago. Anglija je za Ameriko prva obrambna linija in ameriško delavstvo je prva obrambna linija za vso demokracijo na svetu.

Predsednik ameriške delavske federacije Green je v svojem odgovoru obljubil, da bodo ameriški delavci proizvodnjo za Anglijo čim bolj pospešili.

Pomorska konferenca ameriških držav

Washington, 26. nov. AA. Včeraj se je v poslopiju vseameriške zveze začelo prvo zasedanje pomorske konference, ki se je udeležuje 21 ameriških držav.

Zastopniki držav latinske Amerike so izjavili pri tej priložnosti, da na tej konferenci ne bodo sprejeli sklepi za bodočnost, ampak bodo proučili samo aktualna vprašanja, zlasti pa vprašanja, ki so nastala zaradi evropske vojne. Prav tako bodo prou-

čili tudi možnost iskanja upravnih formalnosti v pomorskem prometu.

Konferenco je otvoril zastopnik sunanjskega ministra Sumner Welles, ki je v svojem pozdravnem govoru poudaril, da ima ta konferenca proučevalni pomen in da so se zastopniki ameriških držav sešli, da bi bolj spoznali medsebojne potrebe in se o njih razgovorili, vendar pa nima nihče namena, da bi se sprejele kakšne posamične odredbe ali pa kakšne nove obveze.

New York, 26. nov. AA. (DNB) Včeraj se je v New Yorku začela konferenca zastopnikov trgovinskih mornaric iz posameznih ameriških držav. Znani list »Hemisphere« poroča, da je glavni cilj te konference urediti redni promet med različnimi ameriški državami. List poudarja, da se zaradi odsotnosti nemških in italijanskih trgovskih parnikov opaža pomanjkanje trgovinskih parnikov. List tudi poudarja, da je bil del nevtralnega tovornih parnikov pritegnjen v angleško službo. List meni, da bo treba sestaviti načrt o sistematičnem izdelovanju novih parnikov.

Johnsonov zakon pred težko preizkušnjo

Ameriški komentari o možnosti finančne pomoči Veliki Britaniji

Boston, 26. nov. s. »Christian Science Monitor« komentira možnost, da bi Zedinjene države dovolile Angliji finančne kredite za nakup vojnega materiala. List opozarja, da je take kredite Amerika dovolila že v svetovni vojni Angliji in Franciji. Ker pa ti dve potem svojih dolgov nista plačali, so bili podvzeti v Zedinjenih državah posebni ukrepi. Prav zaradi tega je nastal znani Johnsonov zakon, ki prepoveduje kredite vsaki vojujoči se državi.

List pravi, da preživlja ta Johnsonov zakon prav sedaj svojo prvo težko preizkušnjo. Angleški veleposlanik lord Lothian je pred dnevi povedal, da bodo Angliji te prihodnje leto krediti neogibno potrebni. Amerika bo morala angleško željo upoštevati, kajti v sedanji vojni se Anglija prav za prav bori tudi za Ameriko. Tako je sedaj Amerika v tej vojni plačana od Anglije.

»Christian Science Monitor« pravi, da Angliji v finančnem oziru se ne grozi ravno neposredna nevarnost. Izjava lorda Lothiana je samo opozorila na položaj, ki bo nastal šele prihodnje leto. Toda angleški vojni izdatki so ogromni in vsak dan večji. List opozarja, da je torej izven vsakega dvoma, da bo Anglija finančno pomoč iz Amerike res potrebovala.

List pravi, da nikakor ne bo prezgodaj, če Anglija že sedaj ukrene vse potrebno, da bo ob pravem času lahko Angliji dala finančno pomoč. Tudi ukinitve zakona, ki je prepovedoval izvoz orožja iz Zedinjenih držav v vojujoče se države, je bila izvedena že lani, čeprav je bilo pošiljanje vojnega materiala v Anglijo potrebno šele letos. Prav tako pa bo pravosodna treba dovoliti spremembo Johnsonovega zakona, tako da bodo potem Angliji krediti na razpolago.

Bostonski radio se prav tako obširno bavi s tem vprašanjem. Citira ameriške liste, ki cenijo, da je imela Anglija ob izbruhu vojne v zlatu in vrednostnih papirjih približno 4 milijarde dolarjev dobroimetij v inozemstvu. Po sodbi ameriških strokovnjakov pa so z nakupi vojnega materiala in drugih potrebščin v Ameriki ta dobroimetja sedaj že skoraj popolnoma izčrpana. Bostonski radio omenja, da bo Anglija potrebovala prihodnje leto najbrž še tudi nadaljnje ameriške stare rušilce, najbrž pa tudi trgovske ladje itd. Predlaga možnost, naj bi bile vse te ugodnosti Angliji dovoljene v zameno za odstopitev novih oporišč Zedinjenim državam na angleških posestih v Tihem oceanu.

diplomatskega zbora in zastopniki legionskega gibanja in vojske. Pred postajo se je zbralo okoli 30.000 legionarjev, ki so navdušeno pozdravljali upravitelja države Antonessa. V častni četi so bili četa rumunske vojske, oddelek nemške vojske in dva oddelka legionarjev.

Horia Sima je pozdravil upravitelja generala Antonessa s temi besedami: Gospod general! Vi ste šli, ker ste imeli za seboj zaupanje rumunskega ljudstva, vrate pa se z zaupanjem nemškega naroda. General Antonescu je odgovoril: Ko sem odhajal, sem bil prepričan, da se bom vrnil z zaupanjem rumunskega naroda. Sedaj vam pa lahko rečem, da se vrnem tudi z zaupanjem vodje Nemčije in nemškega naroda. Rumunija je na poti zmage in Rumunija bo dobila svoje pravice.

Nato je upravitelj države general Antonescu obšel častne čete. Po vrnitvi generala Antonessa so legionarji odšli pred poslaništvo Nemčije, Italije in Japonske, kjer so priredili navdušene manifestacije.

»Codreanuov teden«

Bukarešta, 26. nov. AA. (Stefani). »Zelezna garda« je odredila, da se mora teden od 25. t. m. do 1. decembra posvetiti pravljam spomina Codreanu. Vse teden bodo člani železne garde po cerkvah molili za pokojnika in zanj bodo darovane tudi številne zaupščine. V soboto bodo Codreanove posmrtno ostanke postavili na oder v domu »Zelezna garda«.

Kaj se dogaja v Paragvaju?

Buenos Aires, 26. novembra AA. (DNB) Kakor poročajo iz Asunciona, so trije člani vlade nenadoma odstopili in sicer: predsednik vlade Paredes, ki je v začetku oktobra prevzel to mesto in ki je bil že prej član te vlade, notranji minister General Tezoz, ki ga je imenoval bivši predsednik in vojni minister general Antoja.

Isto poročilo pravi, da bo prišlo do sprememb na najvišjih vojaških in pomorskih mestih in da vse to pomeni krepitev politične smeri, ki jo zagovarja in vodi predsednik republike general Morinigo. Sirijo se novice, da se v Paragvaju širi resno gibanje za prevrat. Podrobnosti se niso znane.

Buenos Aires, 26. nov. AA. (DNB) Iz Asunciona poročajo, da so že izpolnili vse tri ministrska mesta. Predsedstvo vlade in notranje ministrstvo sta združena pod vodstvom polkovnika Valdeza, za vojnega in mornariškega ministra pa je bil imenovan Minez. Vrhovno poveljstvo vojske je prevzel polkovnik Rolom. Za načelnika državne policije je bil imenovan polkovnik Santiago.

Parnik z židovskimi emigranti eksplodiral

Jerusalem, 26. nov. s. (Reuter). Uradno poročajo: Na 11.000 tonskem parniku »Patric« je nastala včeraj iz še nepojasnjenih vzrokov v pristanišču Haifa eksplozija. Ladja se je zaradi nastale sile eksplozije prevrnila in potopila. Na ladji je bilo 1800 ilegalnih židovskih emigrantov, ki so čakali na dovoljenje, da bi se smeli vstati v katero izmed angleških kolonij na Blisknem vzhodu. Takoj po eksploziji so se pričela reševalna dela. Posrečilo se je več potnikov rešiti, toda število smrtnih žrtev je precejšnje.

Parnik »Patric« je plul preje pod francosko zastavo, sedaj na je bil last neke angleške ladijske družbe.

KINO MATICA — Tel. 22-41 Isborn fran-Predstave ob 18., 19. in 21. uri. cinski film
Ganljiv ljubzenski roman pobeglega legionarja in mlade deklice, nad katero pa bedi polasten, sločast, a vanje najljubljene stari — njen varuh. Znameniti igralški pari: JEAN GABIN in MICHELE MORGAN

OBALA V MEGLI

Če se hočete nepriljubljeno zabavati, si boste še danes ogledali

Dunajske ljubavne zgodbe

s Hansom Moserjem, Paulom Hörbigerjem in Marto Harell.

Predstave ob 18., 19. in 21. uri!

KINO UNION — Tel. 22-21

Za smotrno borbo proti alkoholizmu

Grc za važno socialno in gospodarsko vprašanje, kajti v Sloveniji živi okoli 300.000 ljudi od vinogradništva

Ljubljana, 26. novembra

Ob raznih prilikah smo že opozorili na skoraj popoln neuspeh slovenskega boja proti alkoholizmu. Že mnogi strokovnjaki so povedali, kje in kako bi morali voditi borbo proti pijančenju, ki zastruplja zlasti mlade generacije. V teh krogih vlada soglasno prepričanje, da samo s predavanji, kritiziranjem in moralnimi pridigami ni mogoče doseči pozitivnih uspehov; treba je začeti pri koreninah, ki obstoje v posebnih gospodarskih razmerah, če bi dali otrokom kruha in mleka, ne bi otroci v vinorodnih krajih nosili v šolo s seboj žganja in vina za malico, če bi ljudje imeli zadostno in pravilno prehrano, bi bilo manj pijancev, kajti, dokazano je, da se med sloji s slabo in nezadostno prehrano razvije alkoholizem do najpogostnejše oblike. Pobjanje alkoholizma je torej predvsem gospodarsko in socialno vprašanje, saj je vinogradništvo zelo važen čimbelj v slovenskem narodnem gospodarstvu kakor je prikazal ban. svetnik g. V. Kuret.

V Sloveniji je vinogradništvo v 4 okrajih zelo važno, v 10 okrajih pa sploh najvažnejša kmetijska panoga, od katere dobiva kmetovalci glavni dohodek, s katerim oblačijo sebe in družino, kupuje potrebno orodje in vzdržuje svoje posestvo. V teh okrajih se preživlja z vinogradništvom nad 300.000 ljudi, torej nad petino prebivalstva Slovenije. V naši državi se preživlja z vinogradništvom okoli 1.700.000 ljudi ali okoli 12% prebivalstva. Povprečni pridelek vina v Sloveniji se ceni na okroglo 600.000 hl, kar da na leto po povprečni ceni 400 din za hl do 240.000 din. Vinogradništvo je davčno močno obremenjeno in daje občinam, mestom in banovini velike dohodeke.

Radikalna zahteva borcev proti alkoholizmu, da bi se vinogradništvo sploh zatrla, se sprito tega izkaže kot gospodarska in socialna nemogućnost in nesmiselnost. Opustitve vinogradništva bi povzročila popolno obubožanje ljudstva v vinorodnih predelih. Stotisoči bi bili brez rednega dohodka in zaslužka, število brezposelnih bi se povečalo, ljudstvo bi se moralo izseljevati.

Izmed 25.000 ha vinogradov v Sloveniji je 75% v taki legi in na taki zemlji, ki ni sposobna za druge rastlinske kulture, kakor morda samo za pogozditev, nekatere lege pa celo za pogozditev ne bi bile dobre. Pogozdovanje vinogradov bi zah-

tevalo velike stroške in bi dajalo gospodarske koristi šele po 50 ali 60 letih, opustili pa bi se lahko brez škode vsi nasadi šmarnic, ki so v veliko škodo pravemu vinogradništvu in zdravju naroda. Vsi doseženi ukrepi za zatiranje samorodnih niso imeli uspehov. V naši državi je še vedno nad 20.000 ha samorodnic, torej 10% cele vinorodne površine. Ti vinogradi proizvajajo nad 1.500.000 hl slabega vina, s katerim se poplavlja Slovenija v veliko škodo našega vinogradništva in zdravja prebivalstva. Taki vinogradi so tudi v dunavski bavinici. Če bi se ti vinogradi opustili, bi bilo nad 2.000.000 hl slabega vina manj v Jugoslaviji.

Namestu vina bi lahko delno proizvajali brezalkoholni sok iz grozdja in gojili namizno grozdje. Teh sokov pa ne more proizvajati naš vinogradnik, ker je za njihovo izdelavo potrebnega precej denarja za nabavo aparatov za steriliziranje, s katerimi se prepreči alkoholno vrenje. Nabaviti bi si moral posebne aparate za grozdne in sadne sokove, imeti bi moral posebne sode s takimi pripravami, da bi sok v sodih po določenem času ne začel zopet vreti. Zaradi velikih stroškov naš kmetovalec ne bi mogel proizvajati sam grozdnih in sadnih sokov. Ustanoviti bi se morala posebna industrija, ki bi si znala že vnaprej pridobiti dovolj odjemalcev. Tudi prodaja namiznega grozdja ni enostavno trgovsko vprašanje. Rentabilne količine namiznega grozdja bi se prodale, če bi bila prodaja organizirana v večjem obsegu. Potrebna bi bila dobro organizirana propaganda za uživanje grozdja, ki je zelo zdrava in redilna hrana, ki čisti kri, osvaja živce, vsebuje lacin, zdrav grozdni sladkor, mineralne snovi in vitamine. Če bi vinogradniki uvideli, da grozdje lahko prodajo, bi se začeli bolj baviti z vzgojo namiznih sort grozdja.

Čeprav bi se s prodajo namiznega grozdja in z izdelovanjem sokov precej površine vinogradov izločilo iz proizvodnje vina, bi še vedno ostala velika površina vinogradov, ki je vinogradniki iz gospodarskih razlogov ne morejo opustiti. Strokovnjaki v teh vprašanih pravi, da je treba doseči delno treznost, to je zmerno pitje vina in da je treba zatreti pitje žganja in šmarničnega vina. Če bi v tem uspehi, bi dosegli še mnogo v borbi proti alkoholizmu, ne da bi s tem škodovali vinogradništvu.

Baletni večer v naši operi

Deloma nov, zelo pester spored je napolnil opero in prinesel mnogo zadovoljstva

Ljubljana, 26. novembra

Kar prav je, da je tudi naš operni balet začel dokazovati večjo ambicijo in samostojnost ter prijetati lastne predstave. Noče biti več le pritlikava operna temveč se skuša uveljavljati tudi z lastno umetnostjo in svojevredno lepoto.

Mnogo težkega in trdega dela naših baletnih solistov, solistov in vsega baletnega zbora prehitro izgine izpred naših oči in iz spomina, ko švigajo sadovi takega truda sredi opernih predstav mimo nas. Ma ploskanja je edina nagrada za mnoge napore in mnoge znoja. Pa si ubija koreograf in režiser inž. P. Golovin dolge nočne ure glavo z ustvarjanjem vedno novih, vedno lepših in močnejših baletnih izrazov in kombinacij. S kapelniki in korepetitorji išče ob klavirju v skladbah idej in virov za baletne situacije, evolucije in permutacije v neprestani težnji, kako bi vsebinsko melodijo podal čim lepše, duhoviteje, slikoviteje in topleje v ritmih, zaokretnih, vrtinčih, skokih, valovanjih in položajih. Tako ugotovi forme v abstraktnosti, ki jim morajo dati plesalke in plesalci šele konkretne s svojimi telesi.

In takrat se začne večje, ki trajajo z vedno novimi preobrnjami, dopolnitvami in prepletanji, pa tudi krajsavami dolge dneve po več ur, včasih od zgodnjega jutra do oboda in zopet popoldne do pozneje mraka. Efekt se pokaže končno na operni predstavi, traja le nekaj minut, pa je pozabljen vse. Kakor raketa, ki je švignila pod nebes, nam očarala par trenutkov in že izginila v noči.

Zato sem rekel, da je prav, da nam pokazuje naš balet sadove svojega truda in stremjenja samostojno brez operne pevke in orkestralne konkurence, da se nam predstavlja balet samobitno. In takih baletnih večerih so baletni solisti obeh splovnih edine plesne primadone in edini absolutni prvi tenorji plesne umetnosti.

Srečna misel je naša pri našem občinstvu nepriljubljeno prijazno sprejem in polno razumevanje. Vse samostojne baletne priredbe so bile doslej izvrstno obiskane, večinoma napredne, in tudi nedeljski večerni nastop je privabil veliko publike, da je bila naša opera nabito polna.

Novi spored je prinesel razen nekaterih že znanih, a izpolnjenih in tehnično še dovršenjših točk v treh delih tudi več novih v dragocenih, zelo okusnih, v barvah posebno izbranih in zato res mikavnih baletnih ustvaritvah. Po znani poetični Adamičevi »Snubitvi« iz Tatarske suite, v kateri se odlikujeta vedno strastno živahna in inteligentna rojena plesalka S. Japljeva in stasiti nobelci F. Carman, smo prav radi ponovno gledali »Harmonijo« s Dvočkovim divno glasbo in s slikovitim klasičnim podajanjem naše primabalerine Erne Moharjeve in elegantnega, praznega B. Pilata.

V »Španskih plesih« po Bizetovi glasbi v operi Carmen je Pilato kot toreador s črno-

rdečo mantiljo dražestno prikazoval s plesnimi gibi in okreti bikoborbo ter v naslednji točki s tremi solisti in vsem zborom koreografski strnil vse motive pristnih španskih plesov po svojih študijah med španskim ljudstvom. Razen Japljeve in Carmana je tu D. Pogacar kazal svojo lahkonost, fino gestikulacijo in veliko muzikalnost. V Chopinovi »Epizodi« se je poleg Moharjeve zlasti odlikoval Pilato, ki prinaša po možnosti vedno kaj novega.

V drugem delu smo gledali Čajkovskega že popularno suito iz baleta »Hrestač« v šestih slikah. Kraina melodiozna glasba prinaša razkošno pestrost in efektivne kontraste v dejanju, ki daje solistom in zboru dosti zahvalnih prilik za pantomimsko baletno in še posebej groteskno ter folklorno zanimivo umeševanje. V sliki »Pred pajkovo mrežo« je namesto sijajne Bravničarjeve, obolole ob bolnem sinku, sama nastopila M. Remskarjeva, ena najspesobnejših, najbolj atletičnih in iztrčanih naših prvih plesalk. Zola je posebno toplo priznanje.

V tretjem delu je bil zlasti močna točka odlično izvajani, originalno zasnovani in kostumno veleokusni Sibeliusov znani »Vals trstke«, ki sta ga plesala Moharjeva in Pilato. Schubertov »Moment musical« je iznova učinkovito uveljavljala Remskarjeva. Izvirna baletna novost je bil S. Osterčev »Zapuščenec«. In ljudje so mu živahno ploskali. Izvajal ga je Pilato.

Ali se da res prav vse plesati? »Zapuščenec«, bi mislil jaz, je nesrečen, potr, nabigen. Pa da ples, skače, vrtinči in dirka kakor obupanec, ki kliče nebo in pekel na pomoč ter se valja po tleh? Morda bi bil pravilnejši naslov »Obupa«, da bi se skladala koreografija z glasbo Morda. Ni me sram povedati, da zapuščenca ne razumem.

Prijeten zaključek sta bila Smetanov Furiant in polka iz »Prodane neveste«, vedno in povsod zmagovite. Golovin, Moharjeva in Remskarjeva z zborom so zapju želi toplo priznanje, pa s Pilatom odnesli demov obilo zasluženega ovjetja.

Fr. G.

Začasni predsednik Severne Irske

Belfast, 26. nov. s. (Reuter). Za začasnega novega severnoirškega ministrskega predsednika je bil imenovan dosedajni finančni minister Andrews. Dokončno bo določila novega ministrskega predsednika še skupščina ulsterke unionistične stranke. Angleški ministrski predsednik Churchill je postal ob priliki smrti ulsterkega ministrskega predsednika lorda Cragavona generalnemu guvernerju Ulstra socialno brzojavko. Vdovi lorda Cragavona je izrazil brzojavno sožalje tudi irski ministrski predsednik de Valera.

Ostani in ostani član Vodnikove družbe

Druga mirna noč v Londonu

v teku 80 dni intenzivnih nemških letalskih napadov na Anglijo

London, 26. nov. s. (Reuter). Letalsko in notranje ministrstvo javljata v svojem današnjem jutranjem komunikatu:

Kmalu po nastopu mraka so sinoči sovražna letala vrgla več bomb na neko okrožje v zapadni Angliji. Povzročena škoda je majhna. Bilo je malo človeških žrtev, toda nekaj oseb je bilo ubitih.

S to edino izjemo ni bilo preteklo noč nad Anglijo nobene sovražne letalske aktivnosti.

London, 26. nov. s. (Reuter). London je preteklo noč preživel brez letalskega alarma. Šele drugič v teku 80 dni intenzivnih nemških nočnih letalskih napadov na Anglijo se je zgodilo, da je imela prestolnica povsem mirno noč. Zaradi zelo slabega vremena ni bilo letalskih napadov.

Kljub temu je nudil London tudi sinoči sliko kakor običajno med letalskimi napadi. Čeprav ni bilo letalskega alarma, je večina Londončanov prebela vso noč v zakloniščih. Promet na ulicah je bil le malo večji nego med letalskimi napadi. Le nekaj več taksijev je bilo v obratu. Nočne restavracije so bile za spoznanje bolj zasedene, nego ob drugih večerih.

Bristol v črnih oblakih dima

Berlin, 26. nov. AA. (DNB.) Nemška ogledniška letala, ki so včeraj ves dan opazovala razruševalno delo nemških bombardnikov v noči na ponedeljek, poročajo, da je Bristol še vedno zavrt v črne oblake dima, ki se počasi dvigajo skoki megle in teške deževne oblake, iz katerih na raznih krajih švigajo ognjeni subiji še neposrednih požarov. Našli so 45 velikih požarov, med njimi pa tudi večje številne manjših in srednjih, ki so zajeli cele ulice in bloke hiš. Zdi se, da je južni del pristanišča slaba hudo prizadet. V tovarnah in industrijskih napravah so ugotovili požar v desetih delavnicah, dolgih 150 do 250 m, v severno-zapadnem delu mesta pa so našli 15 večjih požarov. Plamen, visok 400 m, šviga iz plinskih central. En gazometer je sletel v vrak ob strahoviti eksploziji ter se spreminjal čisto v prah. Ker je pilal močan veter, so pogoreli tudi številni mlini in skladišča žita. Škoda je ogromna, zlasti kar se tiče preskrbe mesta in okolice.

Londonski dopisnik Newyork Timesa piše, da cenzura ne dovoljuje objavljati poročil o bombardiranju Londona in drugih industrijskih mest, če ta poročila niso napisana za Angleže ugodna. Ni dovoljeno navajati imen bombardiranih mest, čeprav vse svet in nemški poročil ve, da katera mesta gre. Človek nehoti pomisliti na stroge cenzurne odloke v Franciji v teku zadnjih tednov pred njenim porazom. Ostra cenzura je najboljši dokaz nevarnega položaja, v katerem je Anglija ter najboljši dokaz, da te nevarnosti ni mogoče premagati.

Več ton bomb na Hamburg

London, 26. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja e napad angleških bombardnikov na Hamburg v noči od nedelje na ponedeljek nekaj novih podrobnosti. Napad je bil izveden v dveh skupinah. Prva letala so bombardirala Hamburg od 19. do 20. v nedeljo zvečer. Vrženih je bi-

le več ton eksplozivnih bomb in okoli 2000 vžigalnih bomb na velike ladjedelnice Blom und Voss. Povzročenih je bilo mnogo požarov in eksplozij. Ob 4. jutraj se je napad ponovil.

Angleška letala so nadalje bombardirala velike bencinske rafinerije Renania-Osag v Hamburgu, plinarne v Altoni in kemično tovarno v Harburgu-Wilhelmsburgu pri Hamburgu.

London, 26. nov. s. (Reuter). Letalsko ministrstvo javlja: Angleški bombardniki so izvedli preteklo noč med drugim napade na dve ladjedelnice v severozapadni Nemčiji.

Topovsko streljanje čez Rokavski preliv

London, 26. nov. AA. (Reuter). Angleški daljnostrelni topovi so ponoči bombardirali postojanke na francoskem obrežju. Nemški topovi so odgovarjali in medsebojno streljanje je trajalo precej dolgo.

Skoraj 2 milijardi več za madžarsko vojsko

Budimpešta, 26. nov. AA. (MTI). Pri razpravi o proračunu finančnega ministrstva je govoril finančni minister, ki je izjavil, da se bodo davčne reforme začele izvajati 1. januarja.

Načrt o investicijah v višini 1 milijarde pengov na opremo vojske je bil razširjen in povisan na 2 milijardi 800 milijonov, od tega pa je bila že plačana 1 milijarda 600 milijonov.

Minister je tudi izjavil, da bo vlada odobrila razpravo o prevrednotenju vojnih posojil. Parlament je sprejel proračun finančnega ministrstva.

Skupna usoda Nemčije in Italije

Berlin, 26. nov. AA. (DNB). Sinoči je bil prirejen sprejem na čast italijanskemu pravosodnemu ministru grofu Grandiju in je med sprejemom nemški minister dr. Frank v imenu nemške vlade imel govor, v katerem je opozoril na Hitlerjeve besede, ki je rekel, da je nemško in italijansko pravo globoko in tovariško povezano za vse čase. Dr. Frank je izjavil, da bo smaga obeh držav ostal nad Anglijo smaga pravice nad krivico. Na ta način bo prvi v zgodovini pravica postala kontinentalna sila.

Grof Grandi je v svojem odgovoru rekel, da bo skupno delo Nemčije in Italije opravilo naloge, ki je je usoda naložila tema dvema narodoma. Ta naloga bo opravljena z zmago nemškega in italijanskega orožja pod vodstvom obeh genialnih mož, vodje Nemčije in duceja.

Vrnitev generala Antonessa

Bukarešta, 26. nov. AA. (Bador). Upravitelj države general Antonescu je prišel s posebnim vlakom iz Berlina sploč ob 23.30. Na postaji je upravitelja države pozdravil podpredsednik vlade in voditelj legionskega gibanja Horia Sima. Na postaji so bili tudi člani vlade, zastopstev nemškega vojaškega odposlanstva. Člani

DNEVNE VESTI

— Iz vojaške službe. Za vršilca dolžnosti Dragoslav Miljković doslej poveljnik II. armije je imenovan divizijski črn konjenik. Na mestu komandanta V. armije bo ostal še nadalje divizijski general Vladimir Čukavac, ki je bil naznačen za vršilca dolžnosti poveljnika II. armije. Razrešen je dolžnosti in postavljen na razpoložanje vojnemu ministru armijski general Bogoljub Ilić, pomočnik vrhovnega inšpektorja vojske, ki je bil naznačen za komandanta V. armije. Obenem je bil odlikovan z redom Jugoslovske krone I. stopnje.

— Iz Legije koroskih borec. Včeraj je umrl v Ljubljani bliski koroski borec in član glavnega odbora Legije koroskih borec, tovariš Ludovik Skuhala, major v pokolu. Vabilo člane glavnega odbora in tovariša iz ljubljanske krajevne organizacije, da se polnoštevilno udeležijo pogrebu, ki bo danes ob 16. iz kapelice sv. An dreja na Žalah. Zbirališče pred žalami ob 15.45. — Glavni odbor LKKB.

— Promocija. Na beografski univerzi je bila promovirana za doktorja medicine g. Damjana Jeladin roj. Baebler, soproga g. dr. Rista Jeladina in snaha g. Ivana Jeladina, veletrogovala v Ljubljani. Čestitamo!

— Nov grob. Včeraj je umrl v 71. letu starosti v Dol. Logatcu g. Ivan Mohorčič, slovenski znanilec v pok. Pokojnik je bil slovensko znan in priljubljen. Pogreb bo jutri na tamonjski pokopališče. Pokojniku blag spomin, žalostnim našim iskreno sožalje!

— Važno opozorilo glede doklad državnim uslužbencom in upokojencem. Glede na spremembo in dopolnitev uredb o izredni dokladi državnim uslužbencom in upokojencem, objavljeni te dni v listih, opozarja finančno ministvo, da niso zvišani predjemki vsem aktivnim državnim uslužbencom, kakor to nekateri mislijo. Ob tej priliki je bilo samo izpolnjenost v uredbi to, kar je bilo prej izpolnjeno in določeno je izredna oseba dokladi tudi državnim upokojencem, do katere prej niso imeli pravice.

— Zopet podražitev benjanske mešanice. Finančni minister je odobril sklep odbora za reguliranje in nadziranje cen benjanske mešanice, da se cena zviša za 20 par pri litru. Tako je poslednja benjanska mešanica na prodaj po 7.35, 7.60 in 7.70 din liter. Podražitev je bila uveljavljena že včeraj.

— Mešanje pšenične krušne moke s koruzno bo uvedeno obvezno 1. decembra. Definitivno je sklenjeno, da bodo mešali k pšenični moki 20% koruzne. Po večini iz Beograda bo ta predpis uveljavljen že 1. decembra. Ni pa še rešeno vprašanje nadzorstva pri mešanju koruzne moke s pšenično, kakor tudi ne, kateri mlini bi naj imeli koruzo. Če bodo ta vprašanja rešena že v tem tednu, bo prihodnji teden napredaj že kruh iz mešanice pšenične in koruzne moke. Po izjavi peklov bo ta kruh baje nekoliko boljši od sedanjega enotnega kruha.

— Visoke cene nove koruze. Nova koruza se še vedno ni pocenila. Kakor bi smeli pričakovati sprito letošnje zelo do bre letine. Zda je koruza po 289 do 270 stot. Ponudba je zelo slaba. Trde, da je koruza zdaj tako draga, ker jo zelo kupu jejo tovarne špirta. Špirt se je precej podražil, tako da tovarne špirta lahko kupujejo tudi zdravo koruzo po precej višjih cenah. Zda tudi še ne smemo pričakovati, da se bo koruza pocenila zaradi večje ponudbe, saj je znano, da prihaja v večjih količinah na tržišče šele spomladi, ko se izvede prebitek pridelka. Zato nekateri mislijo, da bi bilo potrebno zadržati izvoz, tako da bi koruzo izvažali šele spomladi, kar bi zdaj ugodno vplivalo na cene.

— Pred gospodarskimi pogajanjmi s Švedsko, Finsko, Rumunijo in Turčijo. Posvetovalni odbor za zunanjo trgovinsko politiko je na svoji zadnji seji obravnaval vprašanje trgovinskih pogajanj s posameznimi državami. Pokazalo se je potreba, da redigirajo desedanj trgovinski sporazume v skladu s sedanjimi razmerami. Pogajanja z Rumunijo se bodo po desedanjih napovedih začela že ob koncu tega tedna, z drugimi državami pa prihodnji mesec.

— Prihodnje zasedanje jugoslovnsko-italijanske stalnega gospodarskega odbora. Naši gospodarski krogi čakajo z velikim zanimanjem naslednje zasedanje tega odbora, saj bo treba rešiti celo vrsto važnih vprašanj, če želimo normalizirati trgovino z Italijo. Med drugimi bo treba rešiti naslednja vprašanja: odpravo prevozi ohraniti ohraniti našega blaga, ki je še vedno blokirano v italijanskih pristaniščih. Blokirani so predvsem: kava, luj, kokosovo olje, sirovi bombaž, volna in juta. Prav tako je važno, da nam Italija čimprej dobavi bombažno prejo, ki bi nam jo morala že kakor se je obvezala. Tako nam mora poslati za drugo trimesečje tega leta še čiste bombažne preje v vrednosti 17.5 milijona lir, to je okrog 920.000 kg. Pa tudi za tretje trimesečje tega leta nam Italija mora dobaviti okrog milijon kilogramov čiste bombažne preje po 24.5 lire kg. Naša industrija je v veliki meri odvisna od zadovoljive rešitve teh vprašanj.

— V Zagrebu načrtujejo uvedbo etazno lastništva. Na svoji zadnji seji je zagrebški mestni regulacijski odbor sklenil, da zaprosi bansko upravo, naj izda zakonske predpise o uvedbi etazne lastnine vsaj za Zagreb. V razpravi o tem vprašanju se je pokazalo, da bi bilo umestno v Zagrebu uvedbi etazno lastništvo, češ da bi se stavba na delavnost zaradi tega pozivila. Za uvedbo etazne lastnine se zelo navdušujejo nekateri tudi v Beogradu, v Sloveniji je pa proti temu hud odpor.

— Sarajevo dobri radiopostaji. V Sarajevo je bil sestavljen odbor, ki ga sestavljajo številna prosvetna društva in ki imalo, da pripravi vse potrebno za zgraditev emisijske radijske postaje v Sarajevo. Zagotovljeno imajo že 3.000.000 din kredita, in računajo, da bodo že čez dva meseca imeli svojo radijsko postajo.

— Razširitev gospodarskih zvez s Turčijo. Po uspešnih pogajanjih s Turčijo glede dobave bombaža so postali naši gospodarski odnosi s to državo tesnejši. Da bi se razširila trgovina med obema državama, bo po napovedih iz Beograda kmalu prispela k nam turška gospodarska delegacija.

— Še en most preko Save pri Zagrebu. V okolici Zagreba pri Jakuševu grade še en most preko Save. Most je dolga 284 m, široki bodo znašali nad 4.000.000 din. Most bo izročen svojemu namenu v jeseni prihodnjega leta.

— Potrditev vesti o zvišanju železniške tarife. Nedavno smo poročali, da bo z no-

vim letom zvišana potniška železniška tarifa na vseh državnih železniških. Sedaj to vest potrjujejo s pristojnega mesta. Vprašanje zvišanja železniške potniške tarife je že definitivno rešeno. Vožnja bo podražena za okrog 20%.

— Naša gospodarska delegacija odputuje v Bukarešto. Kmalu se bodo začela pogajanja za novi gospodarski sporazum z Rumunijo, v glavnem za obnovitev kliničnega plačilnega prometa. Določeno je že, da odputuje v tem tednu naša delegacija v Bukarešto, na čelu z načelnikom oddelka za trgovinska pogajanja direktorja za zunanjo trgovino dr. Boškoma Djordjevićem.

— Predpisi o oprostitvi taks pri prenosu sedežev industrijskih podjetij razširjeni na banovino Hrvatsko. Nedavno so bili uveljavljeni predpisi o oprostitvi taks za prenos industrijskih podjetij iz inozemstva v Jugoslavijo, in sicer industrijskih delniških družb. Sedaj pa so bili te predpisi razširjeni tudi na banovino Hrvatske s posebnim odlokom bana.

— Ni govora o nobeni rekviziciji. Nekateri temni elementi so razširjali med ljudi vesti, da bodo oblasti začele rekvizirati življenjske potrebščine. V nekaterih pokrajinah so kmetije verjeli tem vestem in začeli so na debelo klati in prodajati živino. Posebno v Bosni in Srbiji je zaradi tega nastala velika škoda. Zato je potrebno še posebno odločno pobiti vse takšne govornice. S pristojnih mest poročajo, da njih ne misli na uvedbo rekvizicije. Potrebno je, da kmetije pitajo brez vsake skrbi prašice, saj bodo pitane mnogo lažje prodali. Nikomur se ni treba bati, da bi mu živino rekvizirali. Razen tega naglašajo, da bo izvoz prašic zelo velik ter da bodo cene visoke, saj naše obveze znašajo okrog 250.000 prašic.

— Kako so narasle cene v posameznih državah. Zanimivo je primerjati narasle cene cen med posameznimi državami od julija lani do letos istega meseca. V tem razdobju so se povečale cene v trgovini na debelo v Nemčiji za 3,5%, v naši državi pa za 36,3%. Živiljski stroški so se zvišali od julija lani do letos v Nemčiji za 3,4 na 20,6%, na Japonskem za 20,9, na Danskem za 27,3 in v Jugoslaviji za 34%.

— Kako žive naši izseljenci v Nemčiji. Te dni se začno vračati naši sezonski delavci iz Nemčije. Letos jih je bilo poslanih v Nemčijo okrog 5.000, in skupno jih je tam 12.000. Letos se ne bodo vrnil vsi delavci, ker bodo nekateri dobili zaposlitev v industrijskih podjetjih. Razen tega je Nemčija prevzela tudi nekaj naših delavcev, ki so bili prej zaposleni v Franciji. Po anketi, ki so jo izvedle naše oblasti, se je izkazalo, da živi 91,7% naših delavcev v Nemčiji zadovoljivo, 4,7% delno slabše in 3,5% slabo. Naši delavci so lahko pošiljali po 60 mark mesečno v domovino in po račun strokovnjakov so letos zaslužili okrog 100 milijonov din. Na povratku iz Nemčije lahko vzamejo naši delavci s seboj blaga v vrednosti 2.000 din. Nemčija je opredelila carine tega blaga in tudi naše omejevali ne oblasti ne bodo pobirale uvoznih carin. Lani so po povratku bili oproščeni uvožnih predmeti, ki so jih vzeli naši delavci s seboj iz Nemčije v vrednosti 10.000 din.

— Obnoveitev prometa z Luksemburgom. Obnovljen je promet z Luksemburgom. Pač pa se ne sprejemajo pošiljke za Francijo na prevozu preko Luksemburga.

— 4 vagoni so padli v prepad. V nedeljo je voda odnesla blizu Jablanice pri Sarajevu železniški podporni zid v dolžini 12 m. Na tej proggi so šele včeraj obnovili promet. Pri železniški postaji Komar na progi Travnik-Jajce je pa iztiril tovorni vlak in 4 vagoni so se zvrnili v prepad. En železničar je hujše ranjen.

— Korojske reke kraje. Zaradi podražitve žime so se spravili tatovi tudi na korojske reke. Orožniki iz Podbrezja na Gorenjskem poročajo, da so tamkaj na delu neznanici, ki se ponoči vtiho odpravljajo v tuje hleve. Samo v eni noči so odstrigali reke več konjem, pa tudi njihovih griv niso pustili v miru. Prav tako so odnesli posestniki Antonu Hribarju v Sp. Dupleh par čevljev, vrednih 550 din, posestnici Mariji Janc v Ziganji vasi pa 4 kokoši.

— Tatvine na Koroski Beli. Pred dnevi je bilo vlomljeno v več stanovanj velike stanovanjske hiše na Koroski Beli št. 95. Tat je odnesel Filipu Lukanu in drugim stanovanjem več oblek, čevljev, kožuhov, in zlatnine, v skupni vrednosti 4.900 din. O tatvinah so bili takoj obveščeni orožniki, ki pa doslej nepridiprava še niso mogli izslediti.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo delno oblačno, zmerno hladno vreme. Včeraj je deževalo v Zagrebu, Beogradu in Sarajevu. Najvišja temperatura je bila v Dubrovniku in Kumboru 17, na Rabu 19, v Ljubljani 11,2, v Zagrebu, Beogradu in Visu 9, v Sarajevu 5, v Mariboru 1,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 778,7, temperatura je znašala 0,8, na aerodromu —3, v Mariboru —5 C.

Iz Ljubljane

— Iz vojaške pregled konj in voz za mesto Ljubljano bo od 30. XI. do 4. XII. t. l. na konjskem sejmišču pri mestni klavni. Pregledani bodo vsi konji in vozovi, zate jih morajo lastniki brezopozno pripeljati k pregledu, sicer bodo kaznovani po volji, kaz. zakonik. K pregledu naj lastniki pripeljejo svoje stvari tisti dan in tisto uro, ki jo imajo na pozivu. Kdor poziva ne bi prejel, naj se pred pregledom zglasi v mest. voj. uradu na Ambroževem trgu št. 7/I, soba 3. Do izvršitve pregleda je vsaka odjutev konj in voz prepovedana.

— Iz Sokol II opozarja svoje članstvo in prijatelje, da bo proslavljal letošnji rojstni dan zedinjenja s telovadno akademijo, ki bo v soboto 30. t. m. ob 20. v Sokolskem domu v Trnovem. Vabimo društveno članstvo, stare mladiče in druge društvene prijatelje, naj se proslavi z akademijo udeležijo v čim večjem številu. Zdravo!

— Iz Gutenbergovo proslavo pripravljajo ljubljanski grafičarji. Organizacija grafičnega delavstva in organizacija grafičnih faktorjev pripravljata veliko prireditev, s katero bodo grafičarji proslavili petstoletni jubilej tiska, ki ga letos proslavlja vsa kulturni svet. Pet sto let je minilo, odkar je Johann Gutenberg tiskal prvo knjigo s sestavka premakljivih majhnih kovinskih črk. Od tedaj se je na osnovi, ki jo je postavil veliki izumitelj, razvil moderen tisk, ki je dosegel neizmeren razvoj. Tisk je danes najvažnejše sredstvo za širjenje kulture in prosvete. Petstoletni jubilej tiska je torej pomemben dogodek za vsa kulturni svet in je razumljivo, da letos povsod po svetu slave začetnika tiska in proslavljajo njegov izum. — Gutenbergova pro-

slava, ki jo ljubljanski grafičarji skrbno pripravljajo, bo 14. decembra. Na sporedu bo tudi zanimiv prikaz, kako je Gutenberg začel tiskati. Na to zanimivo prireditev opozarjamo še sedaj vso javnost.

— Iz vrtnarskem točaku za lastnike malih vrtov, ki ga prireja podružnica SVD Ljubljana I. v kemijski dvorani I. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici, bo predaval drevi ob 19. kmet. svetnik inž. Ciril Jeglič o vszgoji zelenjave: špinate, kolerabe in drugega korenastega, krompirja in čebule. Vstopnine ni.

— Iz ljudske univerze v Ljubljani. Solun in njegova umetnost je naslov predavanja, ki ga bo imel v mali dvorani Filharmonije (Kongresni trg) jutri ob 20. dr. Franc Mešner, 501-n.

— Iz »Na dnu Jadrana« je naslov predavanju, ki ga bo priredila Jadranska straža v sredo 27. t. m. ob 20. v glasnem dvorani društva »Sloga«, Praška ul. št. 19. Predavatelj Ivan Kušer bo predaval o delu skupine ljubljanskih akademikov, ki že nekaj let raziskujejo Jadrana s potapljaškimi pripravami, ki so jih zgradili sami. Pokazal bo številne, deloma barvaste diapozitive o življenju v morju ter prišel potapljaško opravilo in razložil njeno uporabo. Vabimo na predavanje vse članstvo in prijatelje Jadranske straže. Vstopnine ni!

— Iz Ruská Matica. V četrtek 28. novembra ob 20. bo priredila Ruská Matica v prostorih Francoskega inštituta literarni večer ob 175. obletnici smrti znamenitega ruskega pisatelja in znanstvenika Mihaila Lomonosova. Spored: 1. slavnostna govora univ. prof. inž. Alekseja Kopylova in lektorja rusčine na univerzi dr. Nikolaja Preobraženskaga; 2. udeleženci ruskega tečaja pri Ruski Matici bodo recitali odlomke iz del Lomonosova. Vstop prost. Vabljeni so vsi prijatelji ruske kulture.

— Iz Trgovski Sotrudniki-Sotrudnice! Občni zbor naše stanovske organizacije (Pomočniki zbor združenja trgovcev v Ljubljani) bo v petek 29. t. m. ob 20. v Trgovskem domu. Stanovska zasednost nam narekuje, da se tega občnega zbora vsi udeležimo!

— Iz Rektorat drž. glasbene akademije se najtopleje zahvaljuje društvu »Glasbena akademija« v Ljubljani za znesek 1000 din, ki ga je darovalo za podporno založo zavoda.

— Iz VSAKO MIZO LAŠKO FIVO

— Iz ZIMSKO PERILO Karničnik Nebotnik

— Iz Tudi druga žrtev nesreče v gramozni jami podlegla poškodban. Včeraj smo poročali o hudi nesreči v gramozni jami, ki se je pripetila v soboto ponoči. Pri nesreči se je železniški ključavničarski pomočnik Adolf Polžukh na mestu ubil, 32letnega orodničarskega mojstra Josipa Clementeja pa so prepeljali reševalci v bolnico, od koder so ga ponoči prenesli v Slajmerjev dom, kjer je bil operiran. Njegove poškodbe pa so bile tako hude, da je že po nekaj urah umrl. Pogreb nesrečnega mladega moža, ki zapušča globoke potro ženo in mladoletno hčer, bo jutri ob 15.30 iz mrliške veže splošne bolnice na pokopališče na Vič.

— Iz Obupana družina. Huda nesreča v gramozni jami, ki je tako nenadno terjala življenje železniškega ključavničarskega pomočnika Adola Polžukha, je povzročila veliko sočustvovanja z njegovo osirotele družinico, ki je ostala brez vsakih sredstev in rednika. Nesrečni Polžukh zapušča ženo in dve hčerki, prvo staro 9 let, drugo pa šele 7 mesecev. Kakor rečeno, so ostale vse tri sirote naenkrat brez vsakih sredstev, da so res usmiljenja vredne. Tistim, ki bi jim mogli in hoteli v tej stiski prirediti na pomoč, bi bile sirote večno hvaležne. Polžukhova družinica stanuje v Stozicah 86.

— Iz Vlom v mizarško delavnico. Te dni je vlomil neznan alkokovec v mizarško delavnico Antona Rojine v Slomski ulici. Iz delavnice je odnesel 8 cm širok in 625 m dolg gonilni jermen, vreden 400 din. Tat bo najbrže skušal jermen čim prej spraviti v denar in sverjati pred nakupom!

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Torek, 26. novembra: Konrad DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Obala v megli

Kino Sloga: Vampir zapada

Kino Union: Dunajski ljubavne zgodbe

Razstava slik Božidarja Jakca v Jakopičevem paviljonu odprta od 9. do 18.

Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva predavanje kmet. svetnika inž. Cirila Jegliča o vszgoji različnih vrst zelenjave ob 19. v kemijski dvorani I. dr. realne gimnazije v Vegovi ulici

DEZURNE LEKARNE

Danes: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkezy ded., Mestni trg 4, Ustar Selenburgova ulica 7.

SOKOL

Sokol I Ljubljana-Tabor bo priredil v proslavo državnega in sokolskega praznika v soboto 30. novembra v veliki dvorani svojega doma telovadno akademijo s pestrim sporedom. Začetek točno ob pol 21. Predprijave vstopne in društveni plačni med 17. in 20. uro.

Sokolsko društvo Ljubljana III. priredi v sredo 27. t. m. ob 20. v svojem domu ob Tyrševi cesti predavanje: »Frane Prešeren — pesnik in slovec«. Predaval bo dr. prof. Kolar. Udeležba obvezna za vse članstvo, prijatelji društva vabljeni.

Borzna poročila

Carib, 26. novembra, Beograd 10, Paris 8,55, London —, New York 431, Milan 91,75, Madrid 40, Berlin 172,50, Stockholm 102,75, Sofija 4,30, Bukarešta 2,35.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 26. nov.: Lepa Vida. Red Terek.

Sreda, 27. nov.: Skrivajnice. Red Sreda.

Četrtek, 28. nov.: Tekma. Red B.

Petek, 29. novembra: Krog s kredo. Premiera. Premierski abonma

Sobota, 30. novembra: Romeo in Julija. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

OPERA:

Začetek ob 20. uri.

Torek, 26. nov.: zaprt. (Generalika).

Sreda, 27. novembra: Carmen. Red A.

Četrtek, 28. novembra: Figarova svatba. Red četrtek

Petek, 29. novembra: ob 15. uri: Baletna predstava. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol

Sobota, 30. novembra: Gorenjski slavček. Izven. Slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika

V nedeljo dop. 24. t. m. se je naša pri operni blagajni denarica z majhno vsoto denarja. Dni se istotam.

Smrtna žrtev prometne nesreče

Smrt vojnega invalida pod avtomobilom

Ljubljana, 26. novembra.

Včeraj okrog 15.30 se je na Tyrševi cesti pred odcepom v Linhartovo ulico pripetila razburljiva prometna nesreča, ki je terjala življenje 52letnega vojnega invalida in narednika vodnika v p. Martina Potočarja.

Potočar se je ob omenjenem času peljal s kolesom po opravih proti Stozicam, in sicer pravilno po desni strani ceste. Ko je privozil sporedno z Linhartovo ceste, je pridrvel po Linhartovi cesti s tovrnim avtom, naloženim z gramozom sofer nekoga stavbnega podjetja Karel T., ki je, namesto da bi se držal desne strani, rezal ovinek mimo otoka. Kolesar, ki je bil invalid z leseno desno nogo, se mu ni mogel več umakniti in se je v naslednjem trenutku znašel pod težkim vozilom, ki ga je podrl in ga povozilo. Sofer je takoj po nesreči avto ustavil in skušal pomagati ponesrečenemu, ki je nagiben oblegal. Kolesa so mu šla čez prsni koš in mu je iz ust in ušes pritekla kri. Na kraju nesreče se je takoj zbrala večja množica ter je eden izmed prisotnih nemudoma po telefonu obvestil iz bližnje Majcenove kavarne reševalce, ki so že po nekaj minutah prihiteli z avtomobilom, vendar pa ponesrečenega Potočarja niso naložili na avto, ker je bil že mrtev.

O smrtni nesreči je bila obveščena tudi policijska stražnica, ki je poročala policijski upravi, kakor je prišla na kraj žalostnega dogodka komisija, v kateri sta bila zdravnik dr. Lužar ter dežurni uradnik g. Merhar. Po komisijem ogledu je bilo truplo prepeljavno v mrtvašnico na žale. Policija je ugotovila, da je nesrečo zakrivil sofer, ki ni vozil pravilno po desni strani ceste, marveč je na levo rezal ovinek, kar seveda ponesrečenega Potočar ni mogel pričakovati in je bilo tedaj, ko se je tega zavedel, že prepozno.

Pokojni Martin Potočar je bil poročen in je bila o smrtni nesreči svojega moža že popoldne obveščena njegova žena, ki stanuje na Gosposvetski cesti št. 14.

Proslava zedinjenja

1. decembra v Unionu

Na programu slavnostnega koncerta Ljubljanske filharmonije, ki ga bo priredilo Jugoslovnsko novinarsko združenje (sekcija Ljubljana) dne 1. decembra ob 20. v veliki dvorani Uniona, so naslednje skladbe:

Arnič: Zapeljivec, simfonična pesnitev; Škerjanec: Marenka, koreografska pesnitev; Čajkovski: koncertna fantazija v g-duru, op. 58, Dvorak: Simfonija »Iz novega sveta«.

Pri klavirju bo rektor Glasbene akademije v Ljubljani g. A. Trost, dirigiral bo g. Drago M. Šijanec.

Arničeva in Škerjančeva skladba bo sta doživeli na tem koncertu svoj krst.

Iz Celja

— c Sokolska proslava 1. decembra. Sokolsko društvo Celje-matica priredi v soboto 30. t. m. ob 20. v celjskem gledališču slavnostno akademijo. Spored je naslednji: Alegorična slika — pozdrav zastavi, Slavnostni govor, Sokolska koračnica. Visja zenska deca: Polja. Visja moška deca: Konj — preskoki, ženski naraščaj: Gred — proste vaje, Člani: bradlja, Članice: Valček. Orkester: V. Parma: uvertura k narodni igri »Rokovnjak«. Člani: drog. Moška deca: raznoterosti. Ženski naraščaj: bradlja. Moški naraščaj: Ritmična sestrica. Ženski naraščaj: jutranja telovadba. Člani: Iz bratskega zagrižaja. »Hej Slovani, pozdrav zastavi in Pesem sokolskih legij«.

V nedeljo 1. decembra ob 10.30 bo v telovadnici v mestni narodni šoli slavnostno zborovanje. O pomenu narodnega praznika bo govoril društveni starosta br. dr. Milko Hračev. Dvema ali trem godbenim točkam društvenega orkestra in dvema deklaracijama bo sledila zaobljuba novega članstva. Bratje in sestre, ki imajo kraj, naj se udeležijo obeh prireditev v kroju. Obeh prireditev se naj udeležijo vsi bratje in sestre!

— c Celjski šahovski klub priredi v sredo 27. t. m. zvečer v svojem lokalno novembrski prvenstveni brzi turnir za drugo mesto. Razpisane so štiri nagrade. Verificirani in neverificirani igralci naj se prijavijo v poslovni knjigi do pričetka prireditve.

— c Poziv gosdnim posestnikom. Mestno poglavarstvo v Celju vabi vse posestnike, ki se po letu 1918. iz lastne iniciative, torej na lastno pobudo in ne po nalogu bivšega sreskega načelstva ali mestnega poglavarstva pogozdili karšsko koli nezgodno zemljišče, to je travnik, njivo, vinograd, pašnik ali slično, da se javijo pri mestnem poglavarstvu, ki bo zahtevalo od njih naslednje podatke: Ime lastnika in njegovo bivališče. Kdaj so pogozdovili (leto in mesec). Na kateri parceli in v kateri katastrski občini leži pogozdno zemljišče. Kako velika je pogozdovna površina in kako se glasi lokalno ime onega zemljišča. S kakšno vrsto drevja so posadili zemljišče. Koliko komadov gozdnih sadik od vsake vrste drevja so posadili. Iz katere gozdne drevnice ali iz katerega gozda je lastnik nabavil sadike. Ali je prejel lastnik sadike brezplačno ali po znižani ceni ali pa po polni tarifi ceni. V kakšnem stanju je sedaj ona gozdna kultura. Kaj je to v interesu posestnikov, ki so izvršili tako pogozdovanje, naj se prijavi osebno ali pa naj dostavi vse potrebne pisne podatke do 15. decembra mestnemu poglavarstvu v Celju.

— c Izvoz orahovega lesa. Opozarjamo na razglas mestnega poglavarstva o izvozu 500 vagonov furnarskih hlebov domačega oraha proti kliničnemu plačilu. Razglas je našt na uradnih deskah mestnega poglavarstva.

— c Za kvaženje fekalij je rampisala mestna občina dobavo rabljenega, dobro ohranjenega avtomobila s nosilnostjo 3 ton, s pogonom na nafto ali ogje in 2.500litrim ednim sedom in 4 mna debele pločevine s pripravo za hranje fekalij. Ponudbe je treba vložiti do 15. decembra v sobi štev. 9 na mestnem poglavarstvu.

— c V celjski bolnici je umrla v soboto štiriletna delavčeva hčerka Josipina Klavnikova z Grobelnega, v nedeljo pa je umrl 60letni dajnar Josip Zontič iz Podgorja pri Frankolovem.

— c Tri nebreče. Ko se je vračal 33letni Josip Kremenš s Poljan pri Rečici ob Savinji v soboto domov, je padel in si zlomil desnico v komolcu. Na Ljubljani pri Celju si je 46letna dnarica Neža Prekorakova pri padcu zlomila desno roko v zapestju. Na Rečici ob Savinji se je 13letna delavčeva hčerka Lisa Rakunova vsekala s sekirjo v levo nogo in se mešno poškodovala. Vsi trije se zdravijo v celjski bolnici.

Ob slovesu vrle družine

Litija, 25. novembra

Litijani smo izgubili iz svoje srede splošno priljubljeno Jordanovo družino. G. Drago Jordan, dolgoletni prometnik na tuja-

šnji postaji, je premeščen na lastno prošnjo za postajnega načelnika v Rateče-Planico. Izredno agilnega člana in voditelja so izgubila mnoga naša društva, kjer se je udeleževal. V službi je bil g. Jordan izredno uslužben uradnik in prebivalcem naše obzide v moč, ki jo dobe v svojo sredo. G. Jordan se je udeleževal pri naših v stanovski železničarski organizaciji, kjer je bil predsednik krajevne podružnice in se je vedno vztrajno boril za stanovske pravice. Na poslovilnem večeru se je v imenu železničarjev poslovil od odhajajočega tovariša naš postajni načelnik g. Križan Martin. Izredno lepo je uspela sokolska odhodnica, kjer je bilo spregovorjenih več prisrčnih govorov in sta prešla br. Jordan in s. Jordanova spominsko darilo, odnosno sopek cvetja. Br. Jordan je poživljal med drugim naše domače društveno glasilo. Ob odhodu je svojim ožjim prijateljem poklonil vezane izdave »Litjskega Sokola«, ki nam bodo v trajan spomin nanj.

Prav tako toplo odhodnico so priredili skavtu Jordanu člani stega kraja Matjaža. Jordan se je neumorno potegoval za napredek naših skavtov in jim je posvetil mnogo ur.

Prav tako marljiv je bil g. Jordan v Sportnem klubu Litija, kjer je zlasti skrbel za dvig lahke atletike. SK Litija se bo poslovil od vrlega sportnika o priliki bližnjega občnega zbora.

Jordanova družina je bila nam vsem za zgled harmoničnega ognjišča. Naj se počuti srečna in zadovoljna ob vzožju gorenjskih velikanih. Pri nas so Jordanovi pustili vrzel, zlasti v naših društvih, in mnogo, mnogo prijateljev.

»Iz Prešernovih dni«

2. dec. v operi!

Preiskava zaradi požara v Hotiču

Hotič, 25. novembra

Našni požar v Hotiču pri posestniku Končarju, tik banovinske ceste, ki vodi iz doline na Vače, je zbudil pri nas mnogo govorice in ugibanj. Požar je nastal sredni noči in sta ga opazili najprej domači dečki Dora in Dana, ko je bilo okrog pol 3. ponoči in sta začeli klicati na pomoč. Prebuditelj ju je močno prasketanje in svetlikanje na domačem gospodarskem poslopju in hlevu. Preden so se zbrali ljudje in gašenju, je bilo poslopje že močno v plamenih. Reševalci so si prizadevali le, da bi oteli sosedna poslopja in spravili iz gorečega poslopja svojo živino. Sprva so zasumili, da je ogenj kdo potaknil, saj so bili primeri podkivanja ognja in požiganja še lani na Vačah precej pogosti. Zato so menili, da je zašel piroman sedaj še k nam v Hotič.

Poslopje, ki ga je ugonobil požar, je bilo kupljeno pred meseci od nekoga Amerikana, zavarovano pa je bilo le za malenkost.

V gorečem hlevu so bile 3 krave, telica in konj. V poslednjem trenutku so jih prihiteli iz gorečega poslopja, sicer bi bila škoda še bolj občutna. V gospodarskem poslopju je bilo precej krme, last posestnika Končarja, v poslopju pa sta imela shranjeno krmo še posestnik Cerar s Silve nad Vačami ter posestnik Jurvančič iz Hotiča.

Pa vestni preiskavi orožnikov je bil požar brzokone povzročen po gorečem cigaretnem ostanku. Ugotovili so, da je šlo o nekoč nekaj moških tam mimo in je verjetno, da je kdo odvrgl ogorel v slamo, ki je bila tik ob cesti pod kapom; pogorelo poslopje je segalo namreč prav do ceste. Ta ugotovitev bo tudi najbolj verjetna, saj nimajo Končarjevi nobenega takega sovrana, da bi se jim hotel z ognjem maščevati, najbrž v vsem okolju so znani kot mirjolubni in priljubljeni prebivalci.

Iz Metlike

— Sokolski oder, mlaklževanje in drugo. Naše sokolsko društvo bo ob priliki proslave praznika zedinjenja dne 1. decembra zopet odprlo vrata svojega hrama s slavnostno otvoritvijo novega gledališkega odra. Za otvoritveno predstavo je izbrana igra »Odes, na katere uprizoritev sa dramatska družina prav vestno pripravlja. S pridobitvijo nove odrske opreme in predvsem novih kulis, so tudi dramskemu odseku dan temeljni pogoji za uspešen razvoj in delovanje pa lahko upamo, da bo prvi igri sledilo v zimski sezoni še več drugih. Delo v ostalih odsekih se prav tako vrši z vse vnemo. Telovadni oddelek deca, naraščaj in članstva prav pridno vežbajo, orkester je prišel z rednimi vajami, uspešno pa napredujejo tudi mladi bratci in sestrice, ki se uče violino, da bodo tako pozneje lahko orkestru prav izdatno pomoč. Sklenjeno je tudi, da našo dečo in naraščaj obišče Miklavž, da jo obdari. Z ozirom na to prireditve bo izvedena nabiralna akcija, pa prostimo, da pooblaščenih nabiralcev ne odpravite z izgovori ter jim po svojih močeh naklonite kak prispevek za Miklavžev koš, saj je to praznik naše mladine! Da pa ne bo zamere, obišče Miklavž tudi odrasle istega dne ob 20. uri!

Anketa

o socialnih razmerah našega dijaštva

Ljubljana, 26. novembra.

Smisla za reševanje socialnih problemov je pri nas zelo malo. Mnogi lahko bi rekli, večina jih je, ki se težko shišijo besedo socialen, tisti pa, ki so že toliko moderniji, da so včasih tudi nekoliko socialni, delo za napredek le ovirajo in smešijo. Tudi je pri nas v navadi, da opravljajo socialno delo le redke izjeme. Pravega socialnega razumevanja pri nas ni. Redki so tisti, ki vidijo v človeku res sebi enakovredno bitje, ki mu žele isto tako dobro kakor samemu sebi. Zato je anketa o socialnih razmerah slovenskega dijaštva res aktualna. Njen namen, mislim, naj bi bil, zbuditi pri nas zanimanje za socialni položaj našega dijaštva ter vzgojiti pri ljudeh vsaj nekoliko altruističnega duha. V njej hočemo sodelovati vsi dijak, ki smo in ki se običujmo na lastni koži, kaj se pravi nositi skozi mladost pečat bede.

Tudi jaz sem eden izmed mnogih, ki sem okusil bedo slovenskega študenta. Sem sin malega posestnika v nekem oddaljenem kotu Slovenije. Zdaj študiram na univerzi; za seboj imam devet let življenja v mestu. Preveč bi bilo, ako bi vam hotel opisati vso dobro neprestano stradanja, beračenja, zmrazovanja in najsrmatnejšega strankarskega izkoriščanja. Saj se tudi ne spominjam več vsega 19 let imam, toda preživel sem jih že zdavnaj. Telesno sem bil krepak in zdrav in reči moram: žal mi je, da sem uničil svojo mladost. Izgubil sem veselje do študija. Nisem posebno bolan, toda moj idealizem je strl ob vstopu v najlepša leta; pri pričetku svojih strokovnih študij sem razravan od nestalnega in nesigurnega študenta.

Prvo, kar si upam trdit, je, da je študij pri nas privilegij premožnejših in srednje dobro situiranih meščanov. Ker je slovenski kmet po večini mali posestnik, je študij kmečkimi sinovi omogočen. Zato je kmečki študent prisiljen v mestu beračiti, se ubijati z instrukcijami, hoditi v slabši obleki poleti in v nezadostni pozimi. Stanuje ali v podstrešni sobi ali v vlažni kleti; če je v Ljubljani le v najslabših in v najoddaljenjših predelih mesta. Pozimi študira in spi v nezakurjeni sobi, perila navadno nima svežega, ker nima denarja za pranje. V šolo gre brez zajtrka. Kosi in večerja v kaki menzi, če ima srečo, da ga kdo priporoči. Vendar dobi jed vedno zadnji, ker morajo biti gostje prej postreženi. V razredu se nato loči od meščanskih sinov. Tudi profesorji ga poznajo. Če je srednji dijak, pravijo, zakaj ni ostal na kmetih, saj vendar obstoja nevarnost hiperinteligence. Sicer pa se šola za privatno življenje razen v disciplinskih zadevah mnogo ne zanima. Kaj pa razvedro in zabava? Na promenado ne gre, ker ima slabo obleko, na ples še manj. O izletih ne moremo govoriti. Kolikokrat bi bil sam rad prepotoval našo državo. Toda kako? Ali veste, da sem v 9 letih izdal samo za vožnjo na železnici in to samo kar sem se vozil domov na počitnice in zopet nazaj, okoli 3500 din? Res, žalostno je to, da še sedaj nimamo med počitnicami vsaj ene četrtinske voznine. Kako nesmotno zavarovanje kulturnega napredka! Kdo naših dijakov pozna Srbijo, Dalmacijo, Hrvaško ali vso Slovenijo?

Pa povrnimo se nazaj k problemu kmečkakega dijaka. Iz prej navedenih dejstev je razvidno, da je socialno manj vreden član

družbe. Pa boste rekli, kaj pa štipendije? Da lepo se sliši to. Nekaj jih je, ki so tako srečni, da dobivajo kje kako podporo. Toda naj vam povem samo tole: pred dnevi sem sam vložil prošnjo na banovino za podporo. Prošnjo sem priložil ubožno spričevalo, kakor tudi izkaz o invalidstvu svojega očeta. Tudi sem navedel, da je mati že nekaj let bolna na kostni jetiki in po sestvo zadolženo. Ponižal sem se, da sem razgalil vso svojo bedo, da bi dobil par dinarjev. Čakal sem dobre tri tedne, toda odgovora nisem dobil. Saj ga tudi nisem pričakoval! Zato sem šel sam vprašat. Ali je rešeno, gospod? Čakajte, da pogledam. In čez nekaj časa je gospod ugotovil, da sploh nisem zapisan. Pa se spomnim vaše prošnje. Ali ste imeli priporočilo? Nisem ga takoj razumel. Spočetka sem mislil, da me vprašuje, če sem poslal priporočeno po pošti. Šele čez nekaj časa sem se zavedel, da ne gre za to. Tedaj mi je bilo jasno, zakaj sploh nisem prišel v seznam. In tudi gospod je med tem časom že onemogel. Vse misli la in nimate kaj pričakovati. Letos in lani smo že veliko izdali. Sploh pa saj na vas ni videti, da bi slabo živeli. Čudno le, da gospod na meni ni omazil še trebuha. Tisoč mi misli, mi je rojilo po glavi. V žilah sem začutil mladost kakor še nikoli. V mišicah moč. Pozabil bi bil kmalu, da sem manj kot drugi. Le ena misel mi je kljuvala še dalje. Narod tvori državo. Izšel sem iz naroda in ljubim ga kakor svojo mater. Narod vzdržuje državo. In imamo pravico, da vsaj nekaj zahtevamo od ogromnih milijard, ki jih z žulji žrtvuje narod za svoje inteligenco. Mislim, da je denarna inteligenca kriva današnjim socialnim zlorabam, kajti ona je zamorila v ljudih altruistično čustvo. Imela je vzroke, da vidijo vzore ter pričela šolati svoje potomce do zadnjega, da dobi v svoje roke tudi šolano inteligenco. Kakih socialnih po bud od te strani nimamo pričakovati. Kmečkemu vprašanju za njih ne obstoja. Brez rešitve tega vprašanja pa bo dotok inteligen ce z dežele popolnoma prenehal. Vodstvo bo prevzela v roke popolnoma inteligenca denarja, prepad med ljudstvom in inteligenco pa bo s tem še večji. Posledice tega razvoja so jasne.

Zato si upam trdit, da je potrebno vzgojiti poštenost in idealno inteligenco, ki ne bo študirala zato, da bi mogla s pomočjo očetovega kapitala nagraditi nove kapitale, pač pa, da bo oplenitena po srčni kulturi in večša svoje stroke, pripravila na žrtvovati svoje sile za ono, iz česar je izšla: za narod. Takih ljudi pa ne bomo iskali med tipi na promenadi, pač pa med kmečkim ljudstvom. Njim pa mora dati država možnost, da postanejo med šolskim ietom socialni in gmočno enakovredni svojim tovaršim v mestu, med počitnicami pa naj bi se tudi potomci denarne inteligence seznanili s pridobitnim kmečkim delom na polju. Veliko se govori o izobrazi naroda. Nič pa se ni delalo in se ne dela v tem smislu. Občudujemo uspehe drugih narodov. Zgled vlečejo. Pri nas se pa zdi, da ne v tem pogledu. Mislim, da bo treba nekaj korenitih reform. Premagati bo treba nekaj zastarelih naziranj gotovih ljudi, ki iz lastnega samoljublja nočejo razumeti potreb časa. Vse to beračenje in prepiranje je znak, da smo majhni in da se bojimo vsake, še tako nedolžne, a potrebne operacije. Zdi se mi, da bi se med nami samimi našlo več ljudi, ki bi se upali energičneje razpravljati o teh vprašanjih, kakor pa pri odločitvah faktorijih.

Pa pravijo, da je bodočnost itak naša. Akademik

Iz Kranja

— Tekstilno šolo so pričeli graditi. Ob koncu prejšnjega tedna so pričeli s prvimi deli na bivšem Suhadolnikovem travniku v Starem drevoredu. Ko bodo zamejska dela končana, bodo pričeli takoj z gradnjo nove moderne tekstilne šole.

— Z ukinitvijo večernega vlaka, ki je odhajal ob pol 24. iz Ljubljane, so poleg ostalega občinstva najbolj prizadeli mnogi abonenti gledališča v Ljubljani, ki im je sedaj onemogočen obisk predstav. Ker tudi ne vozijo avtobusi, je vsak obisk kakršnihkoli večernih predstav onemogočen, ker si denarja za prenočevanje skoraj nihče ne more odtegniti od zaslužka.

— Prečno cesto med Blejsko cesto in cesto na Golnik so pričeli tlakovati ob Blejski cesti. Na tem križišču so uredili tudi prometni tok.

SK Kranj : SK Olimp, 2:1 (1:0). V nedeljo je bila odigrana tekma, ki je kljub slabemu gostu privabila na igrišče vsaj 400 ljudi, ki pa so odhajali s tekme razočarani. Menda domače moštvo še nikdar ni pokazalo tako slabe igre kakor na tej tekmi. Igra je potekala skoro ves čas v znamenju odlične premoči domačinov, toda pred golom nasprotnikov so se akcije končale brez pričakovanih uspehov. Tokrat se je pokazalo v jasni luči, da kranjski napad nima dovolj dobrih strelcev. Pri tej tekmi smo opazili še eno napako, ki jo bo treba za uspešno nadaljevanje v tekmovalstvu odpraviti namreč vplivanje nasprotnika na slog igre. Gotovo je, da so bili gostje za stopinjo slabše moštvo, prav zaradi tega pa bi morali domačini zaigrati tem lepše in premoč izkazati z večjo razliko v rezultatu. Prvič se je zgodilo, da je domače občinstvo pričelo navijati za goste, ker ni bilo zadovoljno z igro domače enajstorce. Gostje so pokazali nogoget najprimitivnejše oblike in jim ni bilo mogoče rezultata niti značiti kljub izredno slabi igri domačin.

— Namesto venca na groh gosp. Hinka Ločnikarja so darovali uslužbenci okrajnega načelstva 440 din dijaški kuhinji.

Z Jesenice

— Knjige Vodnikov družbe so došle. Člani jih dobe pri poverjeniku g. Francetu Hiebanji. Knjige je dovolj in jih tudi nečlani lahko dobe po običajni nabavni ceni.

— »Obrazi in cvetje naših gor« je naslov predavanju, ki ga bo predelal jeseniška podružnica SPD v četrtek 28. t. m. ob 20. v osnovni šoli. Predaval bo znani alpinist in foto-amater z. Slavko Smoleč. ki nam bo z živo besedo in krasnimi naravnimi posnetki prikazal lepote naših gor in solnčnem zahodu in ob jutranji zarji.

Iz Kamnika

— Z Abrahamom se je srečal g. Joško Kersmanec, lesni trgovec v Kamniku. Popolnoma tiho je v krogu svoje družine obhajal lepi življenjski priznani. G. Kersmanec je čil in zdrav, toda zelo odporn in krepke narave in dobro skriva svoja leta. Želim, da bi tudi v bodoče krepko odbijal vse udarce življenja in praznoval še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

TRGOVINA »EDO« ČEVLJI

Prešernova 48
Vam postreže v modi, kvaliteti in po najnižjih cenah! Priporoča se

EDO ČEVLJI 50 L.

Poslužite se malih oglasov

»Slov. Narodu«

ki so najcenejši!

ZA VSAKO PRILIKO

najboljša in najcenejša oblačila si nabavite pri

PRESKER

Sv. Petra cesta 14

Krompir

odbran, jedilni

po din 1.40 za kg

oddaja, dokler traja zaloga,

A. VOLK

Ljubljana, Resljeva c. 24

KUPIM

VSAKOVRSNO ZLATO

originalne in srebro kupuje po

najvišjih cenah A. BOŽIČ —

Ljubljana, Franciščanska 3.

49 L.

KUPIM MIKROSKOP

dobro ohranjen, povečave do 1000krat, z oljno imerzijo. Ponudbe na A. Rojec, Stična.

2690

— Peči v kopalnicah so postavljene. Sedaj so tri kabine vedno tople in ni nobene nevarnosti, da bi se kopalec prehladil, posebno, ker je ob dnevnih kopanju vedno zakurjena tudi kadalnica.

— Bolni Kladnik se je s solzami v očeh zahvaljeval našim Sokolom, ko so mu v petek popoldne izročili 520 din, ki so jih v nekaj dneh zbrali v Kamniku. Ker denar še vedno prihaja tudi iz Ljubljane, mu bo v kratkem lahko izročen zopet večji znesek. Vsem darovalcem ponovna in iskrena hvala, tiste, ki se še niso odzvali, pa prosimo, naj to čimprej storo.

Iz Trbovelj

— Kolo jugoslovenskih sester v Trbovljah odprta tečaj za ročna dela, pr krojevanje, pletenje, kvačkanje in šivanje. Tečaj bo vsak torek od 1/4 do 1/6 popoldne. Tečaj bo vodila strokovna učiteljica gđ. Emica Persogova. Vpisovanje v tečaj bo danes v Glazuti. Vsakokratni tečaj stane za obiskovalke po 1 dinar. Na tečaj se opozarjajo zlasti trboveljska dekleta, ki se želijo izpopolniti v ročnih delih.

— Trboveljski planinci in fotomaterji: Drevi ob 20. v Delavskem domu zanimivo predavanje s posnetki v naravnih barvah pod naslovom »Planina cvetec«.

— Izredno draginski dokladi je te dni izplačala rudniškim upokojencem Bratovska skladnica iz svojih presežkov. Na področju trboveljske Brat. skladnice so izplačali 1300 upokojencem okrog 250.000 din v zneskih po 80 do 800 din v skladu s potrebami posameznikov in višinami njihovih pokojnin. Baje bodo v kratkem izplačani enkratni draginski prispevki tudi rudniškim staroupokojencem.

— 500 din je darovala socialnemu skladu trboveljskega sokolskega društva rod-bina Djordja Roša iz Beograda v spomin na pok. gospo Antonijo Roš. Za plemeniti dar sokolska hvala. Posnemajte!

— Članski sestanek je imela te dni v Delavskem domu zveza zadrugarjev Jugoslavije. Na sestanku so govorili o aktualnih socialnih vprašanjih, ki se tičejo rudarjev TPD. Zbranim delavcem se je predvsem raztolmčila kolektivna pogodba. Prisotno je bilo lepo število trb. delavstva, ki je pokazalo živahno zanimanje za mezdna vprašanja sprico naraščanja cen vseh življenjskih potrebščin.

— Občinski park in gradice pred novim občinskim domom bo redno oskrboval vrtnar Herman Kuhar, za kar mu je priznana letna nagrada 2000 din. Poleg tega bo za občino zasadil vsako leto do 31. marca 1000 komadov rastlin, do 30. junija pa še 1500 rastlin.

— Sprejem v občinsko članstvo je bil odobren Vervegu Leopoldu, delavcu v cementarni z vsemi družinskimi člani. Še nadalje obdržita članstvo v trboveljski občini Dominik Cebin iz Ljubljane in Vinko Klenovšek iz Turpolja, oba z vsemi družinskimi člani.

— Skupni stroški počitniške kolonije v Jurkloštru in Planini pri Sevnici so znašali 59.120.11 din. K temu so prispevali bankna uprava 9000 din, min. za soc. politiko in narodno zdravje 15.000 din, ostalo trboveljska občina. Enomesečno letovanje v Jurkloštru je bilo izvršeno kot poizkusna evakuacija dece pod nadzorstvom tukajšnjega učiteljstva. Dobra organizacija le-

tovanja je pokazala, da je občina ukrenila vse potrebno za rudarsko dečo za primer izrednih razmer. Kolonije so ponovno obiskovali odposlanci občine, ki so se prepričali, da je za dečo vse preskrbljeno.

Iz Novega mesta

— Radikalno sredstvo. Sprčo velike draginje so pričele naše gospodinjice z vsemi potrebščinami zelo varčevati. V poštev ne pride samo prehrana, temveč tudi drva, ki so se od poletja sem podražila za 100%. Ni torej čudo, da so pričeli ljudje varčevati tudi s kurivom. Tudi neki meščan je zelo pazil na svoja drva. Toda kadar je prišel v drvarnico, je dobil vtis, da je kljub varčevanju drv vedno manj. Prepričan, da mu drva krajejo, je napočel nekaj polen s smodnikom. Učinek njegovega truda je bil popoln. Drva niso več izginjala. S tem je bil mož zelo zadovoljen, posebno pa še tedaj, ko mu je prišlo na uho, da se je nekje podrla močna peč.

— Bratov zaklad je odnesel. Pred dnevi se je vršil zanimiv lov, ki ga je uprizaril pos. Janez Zore iz vasi Zabukovje, ko je lovil svojega tatinskega brata Alojza. ki mu je ušel proti Novemu mestu. Brez uspeha lov je trajal skoraj 3 ure. Alojz Zore, znan delomrznec in tat, katerega so iskali novomeški orožniki zaradi tatvin, ki jih je fant zagrešil na škodo ljubljanskega trgovca Blažina Vladimira, se je po tatvini v Gor. Kamencah napotil v Zabukovje na bratov dom. Tu je čez nekaj dni iztaknil bratov denar pod kozolcem v škati. Bilo je ravno 1300 din. katere je Alojz odnesel. Okradeni brat Janez, ki je hotel dobiti težko pritrjeni denar nazaj, je Alojza lovil do Novega mesta, kjer se je za njim izgubila vsaka sled. Brata je Janez prijavil orožnikom, ki so Alojza ujeli sredi mesta, kjer se je čutil naboli varnega. Frant je priznal več tatvin, tako tudi tatvino bratovega denarja.

Radioprogram

Sreda, 27. novembra

7: Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče). — 12: Iz znanih oper (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Okrogli napravi (plošče). — 14: Poročila. — 18: Mladinska ura: a) Prešeren in mi — ob 140letnici rojstva (Fr. Vodnik). b) Oddaja za diake. — 18.40: Boj za petrolej (dr. Al. Kuhar). — 19: Napovedi, poročila, objave. 19.25: Nac. ura. — 19.40: Čaikovski: Uvertura 1812 (plošče). — 20: Ob 75letnici rojstva dr. J. Ev. Kreka. — 21.20: Kvartet pihal. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Citraški trio »Vesna«.

NJENA ŽRTEV

— Dekle, tebi je vendar ime Francka. Zakaj se pustiš od svoje zaroke klicati z Mimi?

— To sem storila na ljubo ženinu, ki ne koliko jeclja.

PRI IZPITU

— Kaj pomeni HNO?

— ...na jeziku imam, gospod profesor ...

— Če je tako, pa brž izpljunite, nesrečnej, kajti to je solna kislina.

PRODAM

POHISTVO

po naročilu najceneje, vsakovrstni stoli, politiran oprave, vsa popravila najceneje pri: ZORMAN Brež 14. 2564

AVTO

1 tono 700 kg. v brezhilnem stanju, prevozil 9585 km, poraba bencina 15 l, zelo pripravna za trgovca ali mesarja — prodam. Polzve se: Vojska Miha, Rodica, p. Domžale. 2691

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din

STANOVANJE

eno ali dvosobno v mestu ali bližnji okolici lišeta dve osebi za 1. december. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Suh stanovanje«. 1692

NARODNA TISKARNA LJUBLJANA

KNAFLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Edmund O' Hara:

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Zdaj je stal pred profesorjevim kabinetom. Predvidno je pritisnil na kljuko in vrata so se odprla. Toda istočasno je luč v sobi ugasnila.

Townsend je dvignil roko s samokresom. Počila sta dva strela in začul se je bolesten krik Townsend je videl, kako je mračna postava skočila skozi okno.

Townsend ni zasledoval neznanca in bil je prepričan, da je storil prav. kajti tudi neznanec je imel pri sebi orožje. Townsend je bil ustrelil samo enkrat, drugi strel je bil neznanec namenil njemu. Kroela mu je bila zaživžala mimo glave.

Tišina

Detekтив je zopet prižgal luč, toda stopil je tako, da ga skozi okno ni bilo mogoče videti. V sobi je bilo vse razdejano. Knjige, spisi, razno orodje, vse je bilo razmetano po mizah, stoli in tleh. Videlo se je, da je tu nekdo nekaj iskal in brezobzirno pustil.

Toda kje je bil profesor? Sai je moral vendar slišati strela? In zakaj ni prihitel? Čuden občutek

je obšel Townsenda. Zdelo se mu je, kakor da je v hiši, polni mrličev.

Nekje je zamijavkala mačka in zahreščala papirga. Kar je zalajal še pes. Njegovo lajanje je učinkovalo na Townsenda strahotno.

Townsend se je zdrnil. Treba je iskati On bo našel profesoria. Morda bi mu mogel še pomagati. Čeprav je bilo mnogo verjetneje, da ga bo našel že mrtvega, ustrujenega ali zabodenega ali pa ... zastrupljenega s plinom ...

Hodil je po hiši, odpirajoč ena vrata za drugimi, preiskal je vsak kotiček, odprl vsako omaro, podelal pod vsako mizo. Nikjer nič. Mar so profesorja že prej kam odvlekli? V tem primeru ... je se živ.

Kar se je zdrnil. Stal je pred vrati kopalnice. Roke so se mu nehote stisnile v pesti. Skozi špranjo pri vratih je opazil luč v kopalnici, a vrata so bila zaklenjena. Zaklenjena so bila od zunaj s pomočjo zapaha.

V naslednjem trenutku je Townsend odprl vrata. Stal je na pragu kopalnice in osuplo zrl predse. Niegov razum ni mogel takoj doumeti tega, kar je zagledal.

Profesor ki ga je tako razburjeno iskal, je sedel v kopalnici v udobnem pletenem naslanjaču, kadil je cigareto in čital novine. V kadi se je kadila topla voda. Prijeten vonj dobrega tobaka. pomešan z vonjem mila in mazil se je širil po kopalnici.

Z zadovoljnim nasmehom je Morbidus odložil no-vine.

— Dober večer, dragi mladi prijatelj, — je dejal čisto mirno. — Veseli me, da ste se zvečer spomnili in me posetili. Ali se hočete kopati? Tople vode je še dovolj.

Townsend je le počasi prišel k sapi. Globoko si je oddahnil, potem je pa segel profesorju v roko in mu jo prisrčno stisnil.

— Hvala bogu, živi ste! — je vzkliknil — mislil sem že — tedaj se je pa prekinil — kaj niste ničesar slišali? Ropot, strele?

Starček je priklimal z glavom.

— Seveda sem slišal. Pravkar sem čital o angleško-ruskim trgovinskih stikih, ko sta počila dva strela. Toda to se me prav nič ne tiče, gospod Kentilbury. Sicer vam pa moram povedati, da po mojem mnenju, dokler med Anglijo in Rusijo ... — Midva sva vendar govorila o streljih, — ga je prekinil detektiv — Zakaj niste prihiteli iz kopalnice? Ali veste, kako je v vaši sobi?

Profesor je vstal in skomignil z rameni:

— Iz kopalnice nisem odšel, ker sem bil zaklenjen. — Je odgovoril kratko, toda prijazno. — Sicer bi pa to ne imelo nobenega smisla. Pomislite sami, če vam vlomijo v stanovanje razbojniki in vneto ščeje neko vrednoto, ki jo imate v žepu, ali bi se hoteli v takem primeru sami potruditi k njim iz kopalnice? Tega ne verjamem.

— Mar veste, kaj so iskali, — je vzkliknil Townsend presenečeno.

— Zelo točno, — je pritrdil stari profesor smeje.

— Toda pojdite gori. V mojo sobo morava. Gori pri črni kavi bova lahko prijetno kramljala.

Odšel je iz kopalnice. Kar se je ustavil na stopnicah in se obrnil k svojemu spremljevalcu.

— Tista vrednota, ki so jo vlomilci iskali je tu, — je zasepetal skrivnostno in se potrkal s prstom po čelu.

XXIII.

— Ali zdaj razumete? — je vprašal, ko sta prišla v obednico.

Townsend je sicer zelo malo razumel, vendar je pa priklimal z glavo, kar je profesorja očitno razveselilo. Iz kredence je vzel kavin servis in odšel iz sobe.

Detekтив se je zleknil v naslanjač in se zamislil. Toda profesor se je kmalu vrnil z vsem, kar je rabil za kuhanje kave. Obraz mu je bil bolj zaskrbljen, nego prej in zdelo se je, da se je ta čas v njegovem vedenju nekaj izpremenilo.

— Videl sem opustošenje v mojem kabinetu, — je dejal in se pripravil, da bi skuhal kavo. Kar se je jel tiho smejeti. — Vi ste tudi enemu izmed teh ciginov spomin. Na oknu sem našel sledove krvi. Lepo, lepo! Tudi jaz bi bil lahko že dvakrat streljal na te ljudi, toda meni je vedno odpovedal pogum. Seveda, pri vas je to nekaj čisto drugega.

— Že večkrat, — je ponovil Townsend začudeno.

— Ali hočete s tem reči, da je bilo pri vas že večkrat vlomljeno?

Anketa

o socialnih razmerah našega dijaštva

Ljubljana, 26. novembra.

Smisla za reševanje socialnih problemov je pri nas zelo malo. Mnogi lahko bi rekli, večina jih je, ki se težko slišijo besede socialni, tisti pa, ki so že toliko moderniji, da so včasih tudi nekoliko socialni, delo za napredek le ovirajo in smešijo. Tudi pri nas v navadi, da opravljajo socialno delo le redke izjeme. Pravega socialnega razumevanja pri nas ni. Redki so tisti, ki vidijo v človeku res sebi enakovredno bitje, ki mu žele isto tako dobro kakor samemu sebi. Zato je anketa o socialnih razmerah slovenskega dijaštva res aktualna. Njen namen, mislim, naj bi bil, zbuditi pri nas zanimanje za socialni položaj našega dijaštva ter vzgojiti pri ljudeh vsaj nekoliko altruističnega duha. V njej hočemo sodelovati vsi dijaki, ki smo in ki se običajno na lastni koži, kaj se pravi nositi skozi mladost pečat bede.

Tudi jaz sem eden izmed mnogih, ki sem okusil bedo slovenskega študenta. Sem sin malega posestnika v nekem oddaljenem kotu Slovenije. Zdej študiram na univerzi; za seboj imam devet let življenja v mestu. Preveč bi bilo, ako bi vam hotel opisati vso dobro neprestanega stradanja, beračenja, zmrzovanja in najsrmatnejšega strankarskega izkoriščanja. Saj se tudi ne spominjam več vsega. 19 let imam, toda preživel sem jih že zdavnaj. Telesno sem bil krepak in zdrav in reči moram: žal mi je, da sem uničil svojo mladost. Izgubil sem veselje do študija. Nisem posebno bolan, toda moč idealizem je strti ob vstopu v najlepša leta; pri pričetku svojih strokovnih študij sem razvržen od nestalnega in nesigurnega življenja.

Bom, četudi me čaka še šest, sedem let, toda ne več radi stremeljenja po cilju pač pa iz trme. Pa naj bo sedaj moja oseba ob strani. Povedal sem to le zato, da veste, da vprašanje, ki se ga želim dotakniti, ni izmišljeno.

Prvo, kar si upam trdit, je, da je študij pri nas privilegij premožnejših in srednje dobro situiranih meščanov. Ker je slovenski kmet po večini mali posestnik, je študij kmečkimi sinovom onemogočen. Zato je kmečki študent prisiljen v mestu beračiti, se ubijati z instrukcijami, hoditi v slabši obleki poleti in v nezadostni pozimi. Stanuje ali v podstrešni sobi ali v vlažni kleti; če je v Ljubljani le v najslabših in v najoddaljenjših predelih mesta. Pozimi študira in spi v nezakurjeni sobi, perila navadno nima svežega, ker nima denarja za pranje. V soljo brez zajtrka. Kosi in večerja v kaki menzi, če ima srečo, da ga kdo priporoči. Vendar dobi jed vedno zadnji, ker morajo biti gostje prej postreženi. V razredu se dobro loči od meščanskih sinov. Tudi profesorji ga poznajo. Če je srednji dijak, pravijo, zakaj ni ostal na kmetih, saj vendar obstoja nevarnost hiperinteligence. Sicer pa se šola za privatno življenje razen v disciplinskih zadevah mnogo ne zanima. Kaj pa razvedril in zabava? Na promenado ne gre, ker ima slabo obleko, na ples še manj. O izletih ne moremo govoriti. Kolikokrat bi bil sam rad prepotoval našo državo. Toda kako? Ali veste, da sem v 9 letih izdal samo za vožnjo na železnici in to samo kar sem se vozil do domov na počitnice in zopet nazaj, okoli 3500 din? Res, žalostno je to, da se sedaj nimamo med počitnicami vsaj ene četrtinske vožnine. Kako nesmotrno zavarjanje kulturnega napredka! Kdo naših dijakov pozna Srbijo, Dalmacijo, Hrvaško ali vso Slovenijo?

Pa povrnimo se nazaj k problemu kmečkega dijaka. Iz prej navedenih dejstev je razvidno, da je socialno manj vreden član

družbe. Pa boste rekli, kaj pa štipendije? Da, lepo se sliši to. Nekaj jih je, ki so tako srečni, da dobivajo kje kako podporo. Toda naj vam povem samo tole: pred dnevi sem sam vložil prošnjo na banovino za podporo. Prošnji sem priložil ubožno spričevalo, kakor tudi izkaz o invalidstvu svojega očeta. Tudi sem navedel, da je mati že nekaj let bolna na kostni jetiki in po sestvo zadolženo. Ponižal sem se, da sem razgalil vso svojo bedo, da bi dobil par dinarjev. Čakal sem dobre tri tedne, toda odgovora nisem dobil. Saj ga tudi nisem pričakoval! Zato sem šel sam vprašati. Ali je rešeno, gospod? Čakajte, da pogledam. In čez nekaj časa je gospod ugotovil, da sploh nisem zapisan. Pa se spominjam vaše prošnje. Ali ste imeli priporočeno? Nisem ga takoj razumel. Spočetka sem mislil, da me vprašuje, če sem poslal priporočeno po pošti. Šele čez nekaj časa sem se zavedel, da ne gre za to. Tedaj mi je bilo jasno, zakaj sploh nisem prišel v seznam. In tudi gospod je med tem časom že onemogel, svoj misli. Ja, vi nimate kaj pričakovati. Letos in lani smo že veliko izdali. Sploh pa saj na vas ni videti, da bi slabo živeli. Čudno le, da gospod na meni ni opazil, če trebuha. Tisoč mi misli, mi je rojilo po glavi. V žilah sem začutil mladost, kakor še nikoli. V mislih moč. Pozabil bi bil kmalu, da sem manj kot drugi. Le ena misel mi je ključala še dalje. Narod tvori državo. Izšel sem iz naroda in ljubim ga kakor svojo mater. Narod vzdržuje državo. In mi imamo pravico, da vsaj nekaj zahtevamo od ogromnih milijard, ki jih z žulji žrtvuje narod za svojo inteligenco. Mislim, da je denarna inteligenca kriva današnjim socialnim zlorabam, kajti ona je zamorila v ljudeh altruistično čustvo. Imela misel za višje vzore ter pričela šolati svoje potomce do zadnjega, da dobi v svoje roke tudi solano inteligenco. Kakih socialnih pobud od te strani nimamo pričakovati. Kmečkemu vprašanju za njih ne obstoja. Brez rešitve tega vprašanja pa bo dotok inteligenca z dežele popolnoma prenehal. Vodstvo bo prevzela v roke popolnoma inteligenca denarja, prepad med ljudstvom in inteligenco pa bo s tem še večji. Posledice tega razvoja so jasne.

Zato si upam trdit, da je potrebno vzgojiti poštenost in idealno inteligenco, ki ne bo študirala zato, da bi mogla s pomočjo očetovega kapitala nagraditi nove kapitalce, pač pa, da bo oplemenitena po srčni kulturi in večja svoje stroke. Pripravljenam žrtvovati svoje sile za ono, iz česar je izšla: za narod. Takih ljudi pa ne bomo iskali med tipi na promenadi, pač pa med kmečkim ljudstvom. Njim pa mora dati država možnost, da postanejo med šolskim letom socialno in gmočno enakovredni svojim tovarišem v mestu med počitnicami pa naj bi se tudi potomeci denarne inteligence seznanili s pridobitnim kmečkim delom na polju. Veliko se govori o izobraženi naroda. Nič pa se ni delalo in se ne dela v tem smislu. Občudujemo uspehe drugih narodov. Zgled, vlečejo. Pri nas se pa zdi, da ne v tem pogledu, mislim, da bo treba nekaj korenitih reform. Premagati bo treba nekaj zastarelih naziranj gotovih ljudi, ki iz lastnega samoljublja nočejo razumeti potreb časa. Vse to beračenje in pripranje je znak, da smo majhni in da se bojimo vsake, še tako nedolžne, a potrebne operacije. Zdi se mi, da bi se med nami samimi našlo več ljudi, ki bi se upali energičneje razpravljati o teh vprašanjih, kakor pa pri odločitvah faktorijih.

Pa pravijo, da je bodočnost itak naša. Akademik

Iz Kranja

— Tekstilno šolo so pričeli graditi. Ob koncu prejšnjega tedna so pričeli s prvim deli na bivšem Suhadoinikovem travniku v Starem drevoredu. Ko bodo zemeljska dela končana, bodo pričeli takoj z gradnjo nove moderne tekstilne šole.

— Z ukinitvijo večernega vlaka, ki je odhajal ob pol 24. iz Ljubljane, so poleg ostalega občinstva najbolj prizadeti mnogi abonenti gledališča v Ljubljani, ki imajo sedaj onemogočen obisk predstav. Ker tudi ne vozijo avtobusi, je vsak obisk kakršnihkoli večernih predstav onemogočen, ker si denarja za prenočevanje skoraj nihče ne more odtegniti od zaslužka.

— Prečno cesto med Blejsko cesto in cesto na Golnik so pričeli tlakovati ob Blejski cesti. Na tem križišču so uredili tudi prometni otok.

— SK Kranj: SK Olimp. 2:1 (1:0). V nedeljo je bila odigrana tekma, ki je kljub slabemu gostu privabila na igrišče vsaj 400 ljudi, ki pa so odhajali s tekme razočarani. Menda domače moštvo še nikdar ni pokazalo tako slabe igre kakor na tej tekmi. Igra je potekala skoro ves čas v znamenju odločne premoči domačinov, toda pred golom nasprotnikov so se akcije končevale brez pričakovanih uspehov. Tokrat se je pokazalo v jasni luči, da kranjski napad nima dovolj dobrih strelcev. Pri tej tekmi smo opazili še eno napako, ki jo bo treba za uspešno nadaljevanje v tekmovalstvu odpraviti namreč vplivanje nasprotnika na slog igre. Gotovo je, da so bili gostje za stopinjo slabše moštvo, prav zaradi tega pa bi morali domačini zaigrati tem lepše in premoč izkazati v večji razliki v rezultatu. Prvič se je zgodilo, da je domače občinstvo pričelo navijati za goste, ker ni bilo zadovoljno z igro domače enajstorce. Gostje so pokazali nogomet najprimitivnejše oblike in jim ni bilo mogoče rezultata niti zenačiti kljub izredno slabi igri domačin.

— Namoštno venca na grob gospo Hinka Ločnikarja so darovali uslužbenici okrajnega načelstva 440 din dijaški kuhinji.

Z Jesenic

— Knjige Vodnikov družbe so došle. Člani jih dobe pri poverjeniku g. Francetu Hlebanju. Knjige je dovolj in jih tudi nečlani lahko dobe po običajni nabavni ceni.

— »Obrazi in cvetje naših gor« je naslov predavanja, ki ga bo priredila fesišolska družba SPD v četrtek 28. t. m. ob 20. v osnovni šoli. Predaval bo znani alpinist in foto-amater g. Slavko Smolej. Ki nam bo z živo besedo in krasnimi naravnimi posnetki prikazal lerote naših gor ob solnčnem zahodu in ob jutranji zarji.

Iz Kamnika

— Z Abrahamom se je srečal g. Joško Keršman, lesni trgovec v Kamniku. Popolnoma tiho je v krogu svoje družine obhajal lepi življenjski praznik. G. Keršman je bil in zdrav, toda zelo odpora in krepke narave in dobro skriva svoja leta. Želim, da bi tudi v bodoče krepko odbijal vse udarce življenja in praznoval še mnogo zdravih in zadovoljnih let.

MALIOGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znakmo. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8.— din.

TRGOVINA »EDO« CEVLJI
Prešernova 48
Vam postreže v modi, kvaliteti
in po najnižjih cenah!
Priporočila se
EDO CEVLJI 50 L.

Poslužite se
malih oglasov
v
»Slov. Narodu«
ki so
najcenejši!

ZA VSAKO PRILIKO
najboljša in najcenejša oblačila
si nabavite pri
P. PRESKER
Sv. Petra cesta 14

Krompir

odbran, jedilni
po din 1.40 za kg
oddaja, dokler traja zaloga,

A. VOLK
Ljubljana, Resljeva c. 24

KUPIM

VSAKOVSTNO ZLATO
priljane in srebro kupuje po
najvišjih cenah A. BOŽIČ
Ljubljana, Franciškanska 3.
49 L.

KUPIM MIKROSKOP
dobro ohranjen, povečuje do
1000krat, z oljno imerzijo. Ponudbe na A. Rojce, Stična.
2690

PRODAM

POHISTVO
po naročilu najceneje, vsakovrstni stoli, politiran oprave, vsa popravila najceneje pri:
ZORMAN Breg 14. 2564

AVTO
1 tono 700 kg, v brezhibnem stanju, prevozil 9585 km, poraba bencina 15 l, zelo pripraven za trgovca ali mesarja — prodam. Polize se: Vojska Miha, Rodica, p. Domžale. 2691

STANOVANJA

Beseda 50 par, davek posebej.

Najmanjši znesek 8.— din

STANOVANJE
eno ali dvosobno v mestu ali bližnji okolici. Iščeta dve osebi za 1. december. Ponudbe na upravo Slov. Naroda pod »Suroho stanovanje«. 1692

NARODNA TISKARNA

LJUBLJANA
KNAPLJEVA 5

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Edmund O' Hara: 40

Tajna profesoria Morbidusa

Roman

Zdej je stal pred profesorjevim kabinetom. Previdno je pritisnil na kljuko in vrata so se odprla. Toda istočasno je luč v sobi ugasnila.

Townsend je dvignil roko s samokresom. Počila sta dva strela in začul se je bolesten krik. Townsend je videl, kako je mrčna postava skočila skozi okno.

Townsend ni zasledoval neznanca in bil je prepričan, da je storil prav, kajti tudi neznanec je imel pri sebi orožje. Townsend je bil ustrelil samo enkrat, drugi strel je bil neznanec namenil njemu. Kresla mu je bila zažvižgala mimo glave.

Tišina

Detekтив je zopet prižgal luč, toda stopil je tako, da ga skozi okno ni bilo mogoče videti. V sobi je bilo vse razdejano. Knjige, spisi, razno orodje, vse je bilo razmetano po mizah, stoli in tleh. Videlo se je, da je tu nekdo nekaj iskal in brezobzirno pustošil.

Toda kje je bil profesor? Sai je moral vendar slišati strela? In zakaj ni prihitel? Čuden občutek

je obšel Townsenda. Zdelo se mu je, kakor da je v hiši, polni mrličev.

Nekje je zamijavkala mačka in zahreščala papirga. Kar je zalajal še pes. Njegovo lajanje je učinkovalo na Townsenda strahotno.

Townsend je zdrnil. Treba je iskati. On bo našel profesorja. Morda bi mu mogel še pomagati. Čeprav je bilo mnogo verjetneje, da ga bo našel že mrtvega, ustrljenega ali zabodenega ali pa... zastrupljenega s plinom...

Hodil je po hiši, odpirajoč ena vrata za drugimi. Iskal je vsak kotiček, odprl vsako omaro, pogledal pod vsako mizo. Nikjer nič. Mar so profesorja že prej kam odvlekli? V tem primeru... je se živ.

Kar se je zdrnil. Stal je pred vrati kopalnice. Roke so se mu nehotne stisnile v pesti. Skozi špranjo pri vratih je opazil luč v kopalnici, a vrata so bila zaklenjena. Zaklenjena so bila od zunaj s pomočjo zapaha.

V naslednjem trenutku je Townsend odprl vrata. Stal je na pragu kopalnice in osuplo zrl predse. Niegov razum ni mogel takoj doumeti tega, kar je zagledal.

Profesor, ki ga je tako razburjeno iskal, je sedel v kopalnici v udobnem pletenem naslanjaču, kadil je cigareto in čital novine. V kadi se je kadila topla voda. Prijeten voni dobrega tobaka pomešan z vonjem mila in mavri se je širil po kopalnici.

Z zadovoljnim nasmehom je Morbidus odložil novine.

— Dober večer, dragi mladi prijatelj, — je dejal čisto mirno. — Veseli me, da ste se zvečer spomnili in me posetili. Ali se hočete kopati? Tople vode je še dovolj.

Townsend je le počasi prišel k sapi. Globoko si je oddahnil, potem je pa segel profesorju v roko in mu jo prisrčno stisnil.

— Hvala bogu, živi ste! — je vzkliknil — mislil sem že — tedaj se je pa prekinil — kaj niste ničesar slišali? Popot. strele?

Starček je prikimal z glavo.

— Seveda sem slišal. Pravkar sem čital o angleško-ruskim trgovinskih stikih, ko sta počila dva strela. Toda to se me prav nič ne tiče, gospod Kennelbury. Sicer vam pa moram povedati, da po mojem mnenju, dokler med Anglijo in Rusijo...

— Midva sva vendar govorila o streljih, — ga je prekinil detektiv. — Zakaj niste prihiteli iz kopalnice? Ali veste, kako je v vaši sobi?

Profesor je vstal in skomignil z rameni:

— Iz kopalnice nisem odšel, ker sem bil zaklenjen. — je odgovoril kratko, toda prijazno. — Sicer bi na to ne imelo nobenega smisla. Pomislite sami, če vam vliomijo v stanovanje razbojnik in vneto sejo neko vrednoto, ki jo imate v žepu, ali bi se hoteli v takem primeru sami potruditi k njim iz kopalnice? Tega ne verjamem.

— Mar veste, kaj so iskali, — je vzkliknil Townsend presenečeno.

— Zelo točno, — je pritrdil stari profesor smeje.

— Toda pojdite gori. V mojo sobo morava. Gori pri črni kavi bova lahko prijetno kramljala.

Odšel je iz kopalnice. Kar se je ustavil na stopnicah in se obrnil k svojemu spremljevalcu.

— Tista vrednota, ki so jo vliomikli iskali je tu, — je zašepetal skrivnostno in se potkal s prstom po čelu.

XXIII.

— Ali zdaj razumete? — je vprašal, ko sta prišla v obednico.

Townsend je sicer zelo malo razumel, vendar je pa prikimal z glavo, kar je profesorja očitno razveselilo. Iz kredence je vzel kavin servis in odšel iz sobe.

Detektiv se je zleknil v naslanjač in se zamislil. Toda profesor se je kmalu vrnil z vsem, kar je rabil za kuhanje kave. Obraz mu je bil bolj zaskrbljen, nego prej in zdelo se je, da se je ta čas v njegovem vedenju nekaj izpremenilo.

— Videl sem opustošenje v mojem kabinetu, — je dejal in se pripravil, da bi skuhal kavo. Kar se je jel tiho smejeti. — Vi ste dali enemu izmed teh ciganov spomin. Na oknu sem našel sledove krvi. Lepo, lepo! Tudi jaz bi bil lahko še dvakrat streljal na te ljudi, toda meni je vedno odpovedal pogum. Seveda, pri vas je to nekaj čisto drugega.

— Ze večkrat, — je ponovil Townsend začudeno.

— Ali hočete s tem reči, da je bilo pri vas že večkrat vliomljeno?